ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 51. SZÁM

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947. DECEMBER 18. 5708 TÉVÉSZ 5.

A seelisbergi konferencia visszhangja Magyarországon

Irta: dr. HERSKOVITS FÁBIÁN pesti rabbi

Sokan hitték, hogy végleg lezárult az az idő, amikor egyházi főpapok, a „szeretet vallásának" képviselői és hirdetői embertelenül gyülölködő és a legocsmányabb indulatokat felkorbácsoló, jogtipró „törvényeket" szavaztak meg — kenetteljes, felsőházi előkelőséggel. Az optimistákat most bizonyára kinosan lepi meg, hogy — miközben a legnagyobb lelkesedéssel és céltudatossággal készülik elő nagyszerü egyházi és világi férfiak a seelisbergi konferenciáu elfogadott tervek magyarországi megvalósitását, miközben a világi sajtó a legnagyobb lelkesedéssel hozta nyilvánosságra a seelisbergi konferencia történelmi jelentőségü határozatait, ugyanakkor éppen az emelkedett szellemü seelisbergi konferencia visszhangjaként olyan egyházi nyilatkozatok is hangzottak el, amelyeknek szellemét a seelisbergi konferencia intencióitól világok választják el.

Hangsulyozni kivánjuk, hogy a konferencia óta az antiszemitizmus problémája szempontjából is döntő jelentőségü esemény következett be a Zsidó Állam megalakulásával. Ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a zsidó nép rövidesen egyenjogu tagként lép be a világ többi szabadságszerető népeivel együtt a demokrácia végleges győzelméért folytatott küzdelembe és attól kezdve a zsidó sors többé nem függ majd elsősorban helyi tényezők, vagy az egyházak jóindulatától. Az antiszemitizmus tehát, amely eddig a zsidó nép legsulyosabb problémája volt, lassan átváltozik a demokratikus világban a keresztény egyházak vallási és erkölcsi presztizsének legsulyosabb és legégetőbb problémájává.

Két püspöki megnyilatkozás történt az elmult napokban a seelisbergi konferencia egyházi hatóságokhoz elküldött javaslatával kapcsolatban. Ha visszagondolunk arra, hogy ennek a konferenciának egyik legalapvetőbb gondolata az volt, hogy a megváltozás legalapvetőbb előfeltétele a hibák — nem a mások hibája —, hanem az önhibák elismerése, és ugyanakkor hivatkozunk arra, hogy a keresztény vallásban a gyónás az erkölcsi felemelkedésnek egyik legjelentősebb tényezőjeként szerepel, sajnálattal kell megállapitanunk, hogy az emlitett püspöki megnyilatkozásokban a megbánásnak, vagy a gyónásnak nyomát sem találjuk. Ellenkezőleg.

Kapi Béla dr., dunántuli evangélikus püspök ur körlevelében megállapitja, hogy „a zsidóüldözés borzalmait nem a magyar nép, hanem az államhatalom jogi, torz-alakulata vitte véghez". Ezzel a gondolattal párhuzamosan bizonyára természetes, hogy mindazt, ami történt Európában, nem a német nép vitte véghez, nem a nácik, az SS-ek és lelkes csatlósaik, hanem — az „államhatalom jogi torzalakulata".

Sajnos, mi nem tudunk ilyen elvontan és filozófiai emelkedettséggel gondolkodni. Mi nem tudunk szabadulni attól a meggyőződésünktől, hogy az „államhatalom jogi torz-alakulata" nem tud semmit sem véghezvinni. Azt a nép, annak vezetői teremtik meg keretül és ezen a kereten belül azután jogalapot éreznek gyilkolásra, rablásra, gyülölködésre és gonoszságra, azok, akik — mi tagadás! — kicsiny gyermekkoruktól kezdve gondos vallásoktatásban részesültek. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a vallás idézte elő, viszont senki nem tagadhatja, hogy a vallás egyes képviselői, illetőleg hivőinek tömegei követték el a szörnyüségeket. Hogy ezért nem a vallás a felelős, bizonyitja az is, hogy voltak a szörnyü időkben olyan országok is, amelyeknek népei ugyancsak részesültek vallásos nevelésben, de a szörnyüségek idején, rendkivüli lelki nagyságot és kulturáltságot, nagy emberi hősiességet tanusitottak. Nyilvánvaló tehát, hogy nem a vallás tanitásaiban, hanem bizonyos helyeken a vallástanitás módszerében és szellemében van a hiba.

Kapi Béla püspök azonban máshol látja a hibát. Objektivitására jellemző, hogy nem ir minden bűnt a szegény „államhatalom jogi-torzalakulata" terhére, hanem megállapitja, hogy az antiszemitizmus létezésének másik tényezője „a zsidóság lelkének negativ érzései, a bosszu, a megtorlás, az önmaga által történő itélkezés." Meg is állapitja a betegség ellen az orvosságot a következő mondatban: „Az antiszemitizmus ellen tehát a zsidóság lelkiségének és magatartásának reformjával is fel kell készülni". Megdöbbenéssel ismerjük fel az idézett püspöki szavakban a letünt „szép" korok és középkorok szólamait a zsidó bosszuállásról, a zsidó uralomról, megtorlásról és mellékesen eszünkbe jut evvel a sok zsidó bűnnel szemben az a csekélység, hogy csak itt, Magyarországon, rövidke féléy alatt hatszázezer ártatlan embert, asszonyt, öreget, gyermeket gyilkoltak le, raboltak ki és kinoztak meg csupa emberszeretetből, a társadalom nagy többségének részvételével, vagy legjobb esetben cinikus kárörömével, akkor valóban el kell ismerni ugyebár, hogy mindaz, ami történt, az helyes volt és mindaz, ami ma tapasztalható evvel kapcsolatban, rendben

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

pan. És a püspök úr nem is mulasztja el megállapitani, hogy „ezek az igazságtalanságok nem magyar és nem keresztény lélekből születtek." A végső konkluzió nem lehet kétséges: meg kell állapitanunk az idézett püspöki megnyilatkozás alapjan, hogy a seelisbergi konferencián résztvett nemzetközi nagyságai a keresztyén egyházaknak, sulyosan tévedtek, amikor javaslataikat az egyházak szervezeteihez és képviselőihez küldötték. Ezek után nem kétséges, hogy a zsidósághoz kellett volna fordulni, felszólitva őket arra, hogy ne gyülöljék önmagukat, ne deportálják, ne rabolják ki, ne gyilkolják le, ne gázositsák el önmagukat és akkor minden rendben lesz.

A másik napvilágot látott püspöki megnyilatkozás megállapitásaiból szintén az világlik ki, hogy a seelisbergi konferencia elgondolásaiban, megállapitásaiban sulyosan tévedett. *Hamvas* Endre dr. csanádi püspök „Antiszemitizmus és kereszténység" cimmel tartott szegedi előadásában foglalkozott a seelisbergi „konferencia" javaslataival. Mindenekelőtt megállapitja alapigazságként, hogy „a keresztény tanitásban nem lehet okát találni az antiszemitizmusnak." Megállapitjuk, hogy ezt senki nem is állitotta. Amikor azonban Hamvas püspök ur leirja a következő mondatban ezt a kifejezést: . . . a zsidók megfeszitették Krisztust . . ." (szóval, nem Pontius, Pilátus parancsára a római katonák), akkor hiába füzi már hozzá, hogy „Jézus maga imádkozott a megfeszitőkért és hogy az ő halálának okai tulajdonképpen *mindnyájan* vagyunk, kik vétkeztünk és vétkeznünk", a hatéves kis gyermek és a tömegek óriási többsége ebből a hozzáfüzött vallásfilozófiai fejtegetésből egyetlen szót sem ért és mindössze annyi marad meg az egész tanitásból érzéseiben, gondolataiban és főleg indulatiban, hogy „a zsidók megfeszitették Krisztust." Ennek igazolására szolgáljon püspök urnak az a tény, hogy a zsidósággal szemben kétezerév óta gettók, rablások és pogromok formájában szüntelenül megnyilatkozott a tömegek ábitatának nemes haragja, Jézus keresztre feszitése miatt, de ugyanezen idő alatt egyetlen egyszer sem tapasztaltuk, hogy a theológiai tanitás „mindnyájunk bünösségéről" szóló második részének alapján a különböző társadalmak vétkeik miatt önmagukat gyülölték volna, vagy önmagukat rabolták, gyilkolták, kinozták volna Jézus keresztre feszitése miatt. Hamvas püspök ur azonban nem elégszik meg negativ megállapitásokkal. És mig Kapi Béla püspök ur hiányolja, hogy a hiradások „nem nyujtanak tájékoztatást arról, hogy a seelisbergi világkonferencia miben látta az antiszemitizmus mélyen fekvő gyökér-okait", addig Hamvas püspök ur világos választ ad a problémára, amikor megállapitja, hogy az „antiszemitizmus igazi oka a zsidó nép választott mivolta volt", ameddig a kereszténység megalakult, azóta pedig az a tény oka az antiszemitizmusnak, hogy „a zsidók földi uralmat alapitó Messiást vártak" és voltak olyan irányzatok is, amelyek „csak a messiási gondolatban hittek, amelynek megvalósitását a zsidók nemzetközi hatalmában" látták. Ez a tény „váltott ki ellenkezést a keresztény népek körében a hivekben" és tette — nyilván — megokolttá a kétezeréven keresztül szüntelenül végbevitt gonoszságok és gaztettek szörnyü láncolatát. A fenti emelkedett püspöki mondatokat és kifejezéseket olvasva, vajjon van-e, aki e „hare"-ias hangokat nem ismeri?!

Ami a zsidó nép „kiválasztottságát" illeti, meg kell állapitanunk, hogy a zsidóság sohasem hirdette, hogy csak a zsidó vallás „üdvözit", hanem azt tanitotta, hogy a becsületesség, a nemes érzések, a humánus tettek határozzák meg az ember értékét, bármilyen néphez, vagy valláshoz tartozzék is. A zsidóság „kiválasztottság"-öntudata tehát nem eredendő arisztokratizmus gőgjét jelentette, hanem a fokozottabb kötelesség vállalást és erkölcsi felelősséget. Ami viszont a zsidó Messiás fogalommal kapcsolatos „földi uralmat" illeti, törzedelmesen bevalljuk, hogy a zsidó vallás és erköles valóban már itt a földi életben — és nem a tulvilágon — követeli hiveitől a becsületet, a jót, a szeretetet, az embernek és az életnek tiszteletét. Ez az a „földi uralom", ez az a „zsidók nemzetközi hatalma", amely miatt — Hamvas püspök ur szerint — a keresztény népek hivői nem tudták legyőzni gyülöletüket és gyülöletük véres, kegyetlen megnyilatkozásait. Mert más zsidó „földi uralomról", vagy „zsidó nemzetközi hatalomról" beszélni — különösen hatmillió európai zsidó akadálytalan kiirtása után — nem lehet más, mint legalább is elvakultság.

Hamvas püspök ur az antiszemitizmus megszüntetésének lehetőségeit is fejtegeti. Miután megállapitja, hogy az asszimilációs törekvések teljes csődbe vezettek és ugy véli, hogy a Zsidó Állam területének kiesinysége miatt nem fogadhatja be az egész zsidóságot, az antiszemitizmus megszünésének egyetlen lehetőségét „a zsidó nép egyetemének Krisztushoz való térésében" látja.

Őszintén bevalljuk, kissé csalódottan ért bennünket ez a megoldási forma-meghatározás. Mi naiv lélekkel azt hittük, hogy Hamvas püspök ur a vallásnak, a szeretetnek felkent igehirdetője abban látja majd az antiszemitizmus megszünésének egyetlen módját, hogy a hiveit szeretetre, emberségre, becsületre fogja nevelni és leszoktatja őket a gyülölködésről, a rablásról, a vérontásról. Tévedtünk. Erről nyilván szó sem lehet. És Hamvas püspök ur éppen csak, hogy le nem irta azt a fejtegetéseiből és végső megállapitásából logikusan következő bejelentést: ameddig viszont a zsidók olyan kemény nyakuak és konokok lesznek és annyira jellemtelenek, hogy nem tagadják meg őseik hitét és hüségesen ragaszkodnak zsidó tradicióikhoz és erkölcsi, valamint kulturális eszméikhez, addig bizony készüljenek el a „keresztény népek körében kiváltódó ellenkezésre" és az azokból következő embertelen szörnyüségekre.

Megvalljuk, erre valóban készülnünk is kellene a fentidézett főpapi megnyilatkozások alapján és igazan csak az tölt el bennünket nyugalommal és biztonsággal a jövőt illetően, hogy végre megszületett a Zsidó Állam és a demokrácia került ezen a földön uralomra.

Leleplezték Brüsszel mellett a belga ellenállási mozgalom magyar-zsidó hőseinek siremlékeit

Brüsszelből jelentik, hogy most leplezték le a Brüsszel melletti schaerbeeki temetőben a belga ellenállási mozgalom két hősi halottjának, *Löwenwirth* Miklosnak és *Molnár* Istvánnak siremlékét.

Ebből az alkalomból több belga lap megemlékezett nemcsak a belga partizán mozgalom e két hőséről, hanem a többiekről: *Klein* Györgyről, *Simon* Zoltánról, *Strauss* Sándorról és *Goldberger* Kálmánról, akik inkább „áliva akartak meghalni, mint térdenesuszva szolgaságban élni".

A belgiumi volt magyar partizánok nevében *Frenkel* Gyula mondott francia nyelvü beszédet. A felavatandó siremlékek mellett ott állott a brüsszeli polgármester képviseletében *Le Roux* városi tanácsnok, továbbá dr. *Virágh* Zoltán, Magyarország belgiumi ügyvivője, *Szombati* Sándor, a magyar követség sajtóelőadója, valamint a belgiumi Magyar Függetlenségi Mozgalom vezetői.

A SZIMBOLIKUS SIR

Frenkel Gyula a következő szavakkal fejezte be beszédét:

— *Löwenwirth* Miklós és *Molnár* István diszsirhelye nemcsak e két szabadsághős örök nyugvóhelye, hanem **szimbolikus sirja mindazoknak, akik valahol Németországban, vagy Lengyelországban alusznak örök álmukat jeltelen sirokban.**

A sirköleleplezés után dr. *Virágh* Zoltán, Magyarország belgiumi ügyvivője *Le Roux* elöljáró felé fordulva a következőket mondotta:

— Mig Magyarországon a romlott náci rezsim a szabadság elleni harcra küldte a magyar katonákat, addig a magyar nép fiainak legjobbjai Európában mindenütt a szabadságért harcoltak, a nagy francia költő szerint: „Harcoltak a daloló holnapokért". Milyen szimbolikus az, hogy **Löwenwirth Miklóst 1943 március 15-én, az 1848-as magyar szabadságharc e történelmi nevezetességü napjának, évfordulóján végezték ki a németek.**

KITÜNTETÉS AZ ÉDESANYÁNAK

Virágh Zoltán ügyvivő ezután melléve lőzte *Löwenwirth* Miklós édesanyjának a köztársasági elnök által adományozot Szabadság-rend ezüst fokozatát, majd átadta a *Molnár* Istvánnak adományozott hasonló kitüntetést az ellenállók csoportjának.

A belga és magyar himnusz elénekléséve ért végét az ünnepély, amelyről a Metro-Goldwyn-Mayer amerikai filmvállalat filmfelvételeket készitetett.

Gyermekágy, bicikli, babakocsi, játékáru, vendégágy legolcsóbban **VICA-nál** Nagyatádi Szabó-utca Király-utca sarok. 50

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

TÉVÉSZ 10

„Add meg kérésünket szent Igéd szerint: és leend mielőtt kiáltanának, én már teljesitem óhajtásukat, még ajkaik rebegnek s én már meghallgattam imájukat!" — a böjti áhitatban, Tévész havának tizedik napján, igy fohászkodunk és ez imáinkból a lelkünkbe rezdül: bizony, Isten imánkat meghallgatja, kéréseinket teljesiti. Mindig ezzel a hittel és reménységgel imádkozunk: hitünknek és reménységünknek megigazulása, hogy amiért évszázadok óta imádkoztunk, napjainkban történelmi valóság lett.

Két és fél évezreddel ezelőtt Nebukadnecár, Babilonia uralkodója, Tévész 10-én kezdte meg Jeruzsálem ostromát. Ez a háboru vitte a zsidóságot a babiloni fogságba, amely a hagyomány szerint 70 évig tartotta számüzetésben a zsidó népet. Ámde a 70 esztendős gálut idején sem szünt meg Izrael Jeruzsálem felé fordulni és a Szentély felé vágyakozni. Őseink Bábel vizeinél ültek és sirtak, megemlékezve Cióról; hárfáikat a füzfákra akasztották és megesküdtek: „Száradjon el a jobbom, ha valaha megfeledkezem rólad, Jeruzsálem!"

Ezekiél, a látomások prófétája, uj feltámadást igért a népnek: prófétiájában elszáradt csontokat láttat, amelyek ujjáélednek, testet öltenek és lélek költözik beléjük. A kiszáradt csontok a halott nép — a zsidó nép, amely ujra él. A próféta viziója is valóság lett: fél évszázad után „Isten hazavezérelte Ción fogjait" és megkezdődött az uj államalkotás csodás munkája.

Ám a böjt és a gyász napja, Tévész tizedike, nem szünt meg Izraelben. Az országot időnek multával ismét idegen hadak lepték el: elpusztult a Szentély, szétszóródott a nép. Ezért évszázadok óta szünetlenül böjtöt tart a zsidóság e napon, de egyre él benne a reménység, hogy egykor ujra vége lesz a diaszpórának, elmulnak a számüzöttség és rabság napjai s Isten dicsősége, amely a számüzött néppel elhagyott a Szentélyből, visszatér szentséges lakhelyére.

...S a hivők, akik az élet történéseit figyelik, tudják azt, hogy az isteni dicsőség már közeledik a történelmi Szentélyhez. A szabadulás isteni dicsfénye a hetedik ég távolságából viszatért s itt van közel, a fejünk felett. Az őshaza ujjáéled s nemsokára teljes valóság lesz Zechárja prófétának tanitása, amely Tévész tizedikének böjtnapjáról szól: „És a tizedik hónapnak böjtje egyszer majd vigalommá, örvendezéssé és kedves ünneppé lesz Juda házában. Csak az igazságot és a békességet szeressétek ..."

KATONA JÓZSEF

A Pesti Chevra Kadisa ünnepsége az Aggok házában

Chanuka nyolcadik estéjén tartotta a Pesti Chevra Kadisa hagyományos vacsoráját az Aggokházában. A Chevra Kadisa ápoltjai, kb. 200-an, körülülték a hosszu fehér asztalt, közöttük vendégként megjelentek *Stöckler* Lajos elnök és *Domonkos* Miksa ügyvezető a Pesti Izraelita Hitközség részéről és sokan mások. A gyertyagyujtás szertartása után, melyet *Fábián* László kántor végzett, *Steiner* Marcell, a Pesti Chevra Kadisa elnöke üdvözölte a megjelenteket és ismertette a Szentegyesi embervédelmi munkáját. A Rabbiság nevében dr. *Herskovits* Fábián és dr. *Katona* József pesti rabbik méltatták a Chanuka gondolatában azt a karitativ és szociális tevékenységet, amelyet a Chevra az Aggokházában megvalósit. Felszólaltak még dr. *Geyer* Albert, a Pesti Izraelita Hitközség elnökhelyettese, dr. *Geyer* Arthur, a Pesti Chevra Kadisa elöljárója, *Juszt* Emil chevraelöljáró, *Vida* Miklós elnök, *Szoffer* József, a Chevra Kadisa főgondnoka, dr. *Telchmann* Jakab temetői rabbi. A bensőséges ünnepség *Schwarcz* Sándor chevraelöljáró asztali imájával ért véget.

Film az antiszemitizmus ellen

New Yorkban most mutatták be a *„Gentlemen's Agreement"* cimü filmet, amelyet egyenesen az antiszemitizmus elleni küzdelem céljaira készitettek. Sokkal hatásosabbnak deklarálják a lapok, mint az ugyancsak antiszemitaellenes *„Crossfire"*-t.

Bereczky Albert — és a téritői munka

Előkelő zsidó közéleti férfiu kezéből kaptuk a következő sorokat:

Bereczky Albert lelkész, a Református Szabad Tanács elnöke, a *Haladás* december 11.-iki számában cikket irt az antiszemitizmus elleni küzdelemről. Hálásan vesszük tudomásul e cikkből, hogy a magyar keresztény egyházak magukévá tették a seelisbergi értekezlet határozatait és hathatósan szándékoznak küzdeni a felekezeti gyülölködés ellen. Bereczky Albert nemes egyénisége biztositéka annak, hogy az az egyesülés, amelynek ő egyik vezető tagja, a legtisztább emberiesség szellemében fogja végezni vállalt feladatát.

Nem tudunk azonban belenyugodni Bereczky Albertnak abba a bejelentésébe, hogy a téritésről, bármennyire fáj is a zsidóságnak, az egyház semmiképpen le nem mondhat. Tudjuk, hogy ezzel Bereczky Albert, a lelkész, a maga egyházának álláspontját képviseli. De mi, akik kivülállunk ezen az egyházon és akiket mint érdekelteket Bereczky Albert szókimondása hasonló őszinteségre kötelez, nyiltan kimondjuk, hogy az egyház téritő munkáját ma, a lelkiismereti szabadság korában, időszerütlennek tartjuk. Az egyház programmszerü téritő buzgalma beleütközik egy szerintünk tisztultabb humanum iratlan parancsába, abba, hogy tiszteletben tartsuk másnak lelki életét és hivatlanul abba ne avatkozzunk bele. Sajnálattal nélkülözzük ezt a tapintatot némely egyház részéről, amely ugyszólván a felszabadulás pillanatában indította meg téritő rohammunkáját s még arra sem volt tekintettel, hogy a halottait sirató és temető zsidóságnak nem éppen egy más vallás üdvözitő tanaira van szüksége. A térités munkája persze csak *egy* irányban folyik — talán csak a legkisebb ellenállás vagy a legkisebb veszély irányában — legalábbis nem láttunk falragaszokat, amelyek téritő előadásokat hirdetnek katolikusoknak, annál inkább olyanokat, amelyek a zsidókat hivogatják téritő előadások meghallgatására. De ami a katolikusokkal szemben nem opportunus, a zsidósággal szemben sem illő.

Ellenben szivesen fogadjuk el Bereczky Albertnak azt a tételét, hogy „az igazság, amelyik nem terjeszti önmagát, már nem is igazság". De mi az igazság kritériuma? Minden vallás a maga tanitását tartja igaznak s a vallásháboruktól három évszázadnyi távolságban „a szellemi érvek fegyverével" folytatni dogmatikus vitákat egy kicsit mégis annyi, mint visszaigazitani akarni az idő óráját. Csak egy, minden dogmatikai vita fölött álló kritériumot találunk elfogadhatónak s ez az, amelyet Lessing Bölcs Náthánja mutatott meg a világnak: a cselekvő szeretet. Az igazság, az „igaz gyürü" ott van, ahol a legtöbb, emberszeretetből fakadó cselekedet. Ez az igazság ám terjessze magát minél hatásnyabban. De ennek az igazságnak hozzátartozik a természetéhez, hogy senkinek sem okoz megfontoltan fájdalmat.

Bajtársak, deportáltak!
KERESEM
Feldmann Gézát,
akit 1944 november 27-én vagonirozlak. **Fertőrákoson** volt 1945 március 28-ig, onnan **Mauthausenbe** vitték. **Április közepén beszéltek vele.** Aki bármi hirt tud róla, kérem értesitse nővérét, **Tóth Józsefné, Bérkocsis u. 26. félemelet 6.**

VOLT HADIFOGLYOK. KI TUD
Schlésinger Sándorról
(Nagybaracska 1912). 1942 szeptemberében 105/9 musz. századdal indult Kassán át és 1912 Szilveszterkor állitólag Pilipi községben élt bajtársaival. Értesitést kér **Schlésinger Jenő, Budapest, Nagyatádi Szabó-u. 37.**

IGAZI ÖRÖMET TALÁL EGY JÓ KÖNYV MELLETT!
IRATKOZZÉK BE
Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVÜ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBA
ELŐFIZETÉS CSAK HETI 2.50
ANDRÁSSY-UT 58
Beiratkozás bármikor. Naponta cserélhet. Minden ujdonságot azonnal olvashat

REPÜLŐ BOY
áruszállitás,
kézbesités
legolcsóbb.
O-utca 15 Tel: 128-541

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Glosszák a hétről

FRANÇOIS-PONCET, Franciaország volt berlini követe, előadást tartott Lausanne-ban *„Találkozások Hitlerrel"* címmel.

Elmondta, hogy többizben figyelmeztette Hitlert: bánjon emberségesen a zsidókkal. A „Führer" ilyenkor rendszerint dührohamot kapott és ugy ordított, mint egy sakál.

François-Poncet azonban nem ijedt meg és egy alkalommal igy szólt Hitlerhez:

— *Hagyja abba a zsidóüldözést!... Az ilyen ellen fellázad az emberi lelkiismeret!*

Hitler igy válaszolt:

— *Lelkiismeret?... Lelkiismeret?!... Az zsidó találmány!*

*

A VOLT BERLINI KÖVET sokat diskurált *Göbbels*-szel is. A propaganda-diktátor egyizben büszkén mesélte François-Poncet-nak:

— *Sikerült végetvetnünk a zsidó kvalitás-teóriának!... Szakitottunk a zsidó kvalitás-hisztériával!*

Göbbels részben igazat mondott. Mert, ha a „kvalitás-teória" és „kvalitás-hisztéria" esetleg nem is speciálisan zsidó találmány, kétségtelen, hogy *a Harmadik Birodalom szakított mindennel, ami kvalitást jelentett és kitaszította a kulturéletből a legjobb irókat, müvészeket és tudósokat.*

*

A NEWYORKI „AUFBAU" érdekes beszámolót közöl az *United Jewish Appeal* legutóbbi értekezletéről, amelyen az Európából visszatért dr. Joseph H. *Lookstein* beszámolt a háboru és a fasizmus következtében elárvult zsidó gyermekek sorsáról.

Az egyik normandiai zsidó gyermekotthonban csupa olyan zsidó gyermek él, aki egészen kicsi volt, amikor szülei elpusztultak és igy nem tudja, hogy *kinek a gyermeke*. Ezeket a gyermekeket a lengyelek egyszerüen *„Jaschét"*-nak nevezték el és hogy *a sok Jaschét* megkülönböztessék egymástól, *„családi" nevül elébe iktatták annak a tábornak, vagy helységnek a nevét, amelyben a gyermeket megtalálták.*

„Jasche Dachau", *„Jasche Buchenwald"*, *„Jasche Auschwitz"*: igy hivják most ezeket a normandiai zsidó gyermekotthonban lévő gyermekeket, akik csak akkor lesznek megint igazi *„emberek"*, ha zsidó családokhoz kerülnek. Egyelőre — a tömegnév birtokában — csak élő *„számok"*.

*

„AUSCHWITZI HALÁLKÖNYV" a cime a *Holland Vöröskereszt* jegujabb kiadványának. Dr L. *Landsberger*, A. de *Haas* és K. *Selowsky* feldolgozták benne az auschwitzi tábor történetét.

A könyvből megtudjuk, hogy a Holland Háborus Dokumentumok Intézetének birtokában van az auschwitzi halottak listája, amely ugyan nem teljes, de rengeteg nevet tartalmaz.

*

A BÁCSKAI ZSIDÓK HÓHÉRÁT, Alfred *Rosenthal* SS-csoportvezetőt, a bácstopolyai hálláltábor volt parancsnokát, halálraitélte a szabadkai népbiróság.

Az itélet megállapitotta, hogy Alfred Rosenthal szintézte a bácskai zsidóság összefogdosását és elszállitását a lengyelországi haláltáborokba. Ezenkivül: a bácstopolyai internálótáborból is kisebbfajta haláltábort csinált.

Könyörtelen volt. Habozás nélkül megölte azt, akinek az orra nem tetszett.

De amikor a szabadkai népbiróság kihirdette az itéletet, a vérengző SS-briganti rögtön jajveszékelni kezdett:

— *Könyörgöm!... Könyörgöm!... Változtassák át az itéletet életfogytiglani fegyházra!*

*

FARAGÓ LÁSZLÓ „Egy árva tollal" cimü könyvében olvashatjuk a Horthy-korszak magyar középosztályának antiszemitizmusáról a következő sorokat:

„Munkaszolgálattal kezdték gyötörni a zsidókat. *A legutolsó kis tisztviselőnek is megvolt az a felemelő érzése, hogy van egy emberréteg, amely nála is mélyebb; voltaképen nem is ember már és fölösleges humaniznius, ha életben hagyják.* A vér megrészegitette a bürök rosszindulatu bestiáit és az uralmi rendszer előttük tácolt a nagy tébolyban, mint valami pogány rítus megszálloit főpapja, aki a szent tánc végén elharapja áldozata torkát... Amikor a megesalatott csaló mozdonyát Hegyeshalomnál leállitották és ugyszólván minden ellenállás nélkül átadták az országot a németeknek, — meg is szünt egy időre a magyar történelem. Elvesztünk a segédnépek áradatában, ahonnan legfeljebb különös szadizmusával, különös örömével, az ellenálásnak majdnem teljes hiányával vált ki Magyarország. Olyan mély volt itt a negyedszázad ellenforradalmi nevelése, olyan alaposan elkorrumpálódtak a lelkek, hogy csak igen kevés emberben támadt fel a szorongó érzés. Mi lsz velünk voltaképen? *A bürokrácia és a falusi nadrágosclem tapsolt a deportálóoszlopoknak, történelmi elégtételt érzett az elhurcoltak szenvedésein...*"

UTLEVÉLKÉPEK
fotocópiák azonnal is
KIS FOTO STUDIÓJA
Erzsébet-körut tizenhat
Telefon: 422-511

A zsidóság szerepe a modern filozófiában

Dr. Szemere Samu előadása a Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemén

A Pesti Izraelita Hitközség szabadegyetemének előadássorozatában csütörtökön este dr. *Szemere Samu* *„A zsidóság szerepe a modern filozófiában"* cimen tartott előadást nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében, akiknek sorában ott láttuk a zsidó szellemi élet igen sok kiválóságát.

Az előadó a zsidóságnak a XIX. és XX. század filozófiájában való szerepét tárgyalja, amikor az emancipáció már lehetővé teszi a zsidóság akadálytalan részvételét a nemzetek kulturmunkájában. E célból átlekintést adott e kor gondolkodásának fejlődéséről. A XX. század első évtizedei páratlan filozófiai virágzást mutatnak; ekkor jönnek létre a Kant utáni nagy metafizikai rendszerek. A század közepe táján megrendül a hit a metafizikákban; filozófiaellenes hangulat lesz uralkodóvá s a metafizika helyét oly gondolkodási irányok foglalják el, amelyek veleszemben a maguk tudományos jellegét hangoztatják: materializmus, pozitivizmus, historizmus, pozicliologizmus. A század harmadik harmadában az ujra jelentkező erős filozófiai szükséglet a gondolkodókat visszavezeti Kanthoz. Igy jön létre az ujkantianizmus, amelynek ulőrője Hermann *Cohen*, a marburgi egyetem tanára. Cohen nemcsak kiváló Kant-értelmező, hanem önálló rendszert is alkot a kanti filozófia továbbfejlesztésével. Reánk nézve azért is érdekes, mert erkölcsfilozófiájában beledolgozza a zsidó élika eszméit: az erkölcsi eszmealkotás beteljesedését a zsidó próféták tanításában, nevezetesen a messianizmusban látja. „Die Religion der Vernauft aus den Quellen des Judentums" cimü müve a zsidó vallás legmélyebb ujkori értelmezése. A Cohen irányát folytató Ernst *Cassirer*, a több irányban ultörő pszichológus William *Stern* s a mély és finomelméjü kultur filozófus Georg *Simmel* jellemzése után az előadó Edmund *Husserl*-ről szól, a fenomenológia megalapitójáról, aki „Logikai kutatásai"-ban sikeresen küzd a pszichológizmus ellen. E küzdelemben harcostársa, de tőle teljesen függetlenül a magyar zsidó filozófus *Palágyi* Menyhért. Itthon még alig ismerik, annál inkább külföldön. 1924—25-ben jelentek meg németül válogatott iratai három kötetben. Az első és második kötetben irt előzőkben német tudósok Palágyit mint a kor egyik legnagyobb gondolkodóját ünneplik. Palágyi filozófiai nagysága uj logikájában és természetfilozófiájában van. A századforduló táján Franciaországban uj irányt adott a filozófiának Henri *Bergson*, amelyben intuiciós filozófiájával ujra polgárjogot szerzett a metafizikának, amellyel különösen a vallásfilozófiai gondolkodásra volt termékenyitő hatással. Előadása végén az előadó emlékezett arra, hogy a kulturfilozófus *Spengler* csak a multra nézve ismeri el a zsidóság kulturateremtő képességét. A zsidóságnak a modern filozófiában való szerepe — csakugy mint a modern irodalom, müvészet, tudomány alkotó munkájában való részvétele — rácáfol a spengleri megállapitásra.

Dr. *Szemere* Samu rendkivül érdekes és értékes előadását a közönség mindvégig nagy figyelemmel hallgatta meg. Szines, csiszolt stilusa, a tárgy müvészien plasztikus kifejezése és megértetése, a lebilincselően vonzó előadásmód, emlékezetes élményt jelentett a hallgatóság számára.

FELHIVÁS!

A RÁKOSPALOTÁRÓL ELHURCOLTAK EMLÉKÉT ujjáépülő templomunkban márványtáblákon kivánjuk **névszerint megörökiteni.** Kérjük mindazokat, kiknek hozzátartozói

Rákospalotáról deportálták,

közöljék velünk azok adatait. Személyes megbeszélésre rendelkezésre állunk: december 21-től január 25-ig, vasárnaponként délelőtt 10—12 óráig **Rákospalota, Rockay-u. 26. szám alatt. Levélcimünk: Izraelita Hitközség, Rákospalota, Kethly-utca 58.**

ELŐLJÁRÓSÁG

A Szikszói Aut. Orth. Izr. Hitközség

PÁLYÁZATOT HIRDET

kántor-metszői állásra.

Pályázhatnak olyanok, akiknek három orth. rabbitól kabolejuk van. Utiköltséget csak a meghivottaknak térítjük meg. Fizetés megállapodás szerint. **Ajánlatok a Szikszói Orth. Izr. Hitközségnek küldendők.**

Pályázat

AZ ALBERTI—IRSAI HITKÖZSÉG

pályázatot hirdet a templom előtti téren felállitandó emlékmüre.

Az emlékmü anyaga kő és cement legyen, márvány lapokkal, melyre kb. 150 név lesz rávésve. **Az emlékmü költsége a nevek rávésése nélkül 40.000 forintnál több nem lehet.**

Az elfogadott tervet megegyezés szerint díjazzuk.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Schumacher és az Amerikai Zsidó Munkásbizottság titkárának levélváltása a zsidókérdésről

A newyorki *Aufbau* közli Kurt *Schumacher*-nek, a német szociáldemorala párt vezetőjének és Jacob *Pat*-nak, az *Amerikai Zsidó Munkásbizottság* titkárának érdekes levélváltását a zsidókérdésről.

Kurt *Schumacher* azzal a kéréssel fordult a Zsidó Munkásbizottsághoz, amelynek 50.000 tagja van, hogy

segítse adományaival az inségben lévő demokratikus németnéprétegeket.

Ez a bizottság ugyanis a fasizmus idején nemcsak az európai zsidókon igyekezett, tőle telhetően segíteni, hanem többszáz prominens európai munkásvezért juttatott ki a fasizmus területeiről külföldre.

Kurt *Schumacher* levele, a többi között, ezeket tartalmazta:

„Nagy bátorság kell, ha egy olyan nép gyermekeitől kérek segítséget, amelynek nagyrészét elpusztították a Harmadik Birodalomban. Tudom, hogy

olyanokhoz fordulok, akiknek legközelebbi hozzátartozóit meggyilkolták.

De azt is tudom, hogy az Amerikai Zsidó Munkásbizottság a háború alatt magasan lobogtatta a szolidaritás fáklyáját. Külső segítség nélkül nem tudjuk mozgósítani és meggyógyítani a német munkásosztályt. Németországnak nincs ereje ahhoz, hogy egyedül tábára álljon. És a világ nem élhet többé szétszaggatottságban."

Jacob *Pat*, az *Amerikai Zsidó Munkásbizottság* titkára, — válaszul Kurt *Schumacher* levelére — nyílt levelet intézett a *Jewish Daily Forward*, a legnagyobb amerikai jiddis napilap hasábjain Adolf *Held*-hez, az Amerikai Zsidó Munkásbizottság elnökéhez.

„Kurt Schumacher — írta Jacob *Pat* — aszkéta külsejével rendelkezik; tíz évig szenvedett egy náci táborban. Most segítségünket kéri, hogy felemelhesse a német munkásokat, átnevelje őket és így elűzze azt a szellemet, amelynek jegyében többmillió embert elégettek és amely még most is megvan Németországban.

Lehet, hogy a józan emberi értelem az ő oldalán van. *Nem lehet 70 millió embert meggyilkolni, ezek a németek továbbra is Európa szívében élnek.*

Senkisem fogja elégetni a német gyermekeket, ahogy a németek ezt a zsidó gyermekekkel tették.

De ezeket a német gyermekeket új morális tartalommal kell megtéliteni... Mit feleljünk Schumachernak? Ezzük azt mondja: ebben a világban kell élnetek. Nem mehetfek más bolygóra. *De a szívünk azt kiáltja: nem!*

Még látjuk a gázkamrákat, érezzük a krematóriumok füstjét, látjuk a hamuhegyeket.

6 millió mártirunk azt harsogja felénk: ne felejtsetek! És mi nem felejtünk. A történelem morálja azt követeli tőlünk, hogy ne felejtsünk.

Kurt Schumacher, akit megkínoztak a nácik táborában, talán megérti a zsidók érzelmeit. Én így találom. Hát Te, hogy gondolod, Adolf *Held* barátom?"

FELHIVÁS!

A RÁKOSKERESZTURI IZR. TEMETŐBEN

a mártirok parcellájában

a Pesti Chevra Kadisa égisze alatt

nagyszabásu emlékmüvet állitanak fel.

A mártiremlék alapköve ünnepélyes keretek között már elhelyeztetett. Mindazok, kik a felállitandó emlékműre akár az országban, akár külföldön elhalt hozzátartozóik nevét bevésetni kívánják, jelentkezzenek minél előbb a

PESTI CHEVRA KADISA HIVATALÁBAN, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 26. SZ. ALATT.

A Joint a magyar zsidóság munkáját elősegiti az ország ujjáépitésében

Az *„Uj Élet"* a közelmúltban elsőnek közölte dr. *Görög* Frigyesnek, a Joint magyarországi elnökének azon bejelentését, hogy az „American Joint Distribution Committee" szükségesnek látja a megmaradt magyar zsidóság gazdasági talpraállítását, illetve mint produktiv erőnek az ország ujjaépitésébe való bekapcsolását. Ez az elgondolás most már, mint kialakult terv a megvalósulás stádiumába került és a magyarországi zsidók gazdasági életében igen kedvező fordulatot jelent.

Az A. J. D. C. az itteni zsidóság gazdasági helyzetének felülvizsgálására szakembereket küldött ki, akik a legteljesebb mértékben veszuek részt a Joint munkának uj alapokra történő fektetésében.

A megbizottak: *Aranovici* Noel, a Joint európai ujjáépitési programmjának főnöke, *Jacobson* G. Izrael igazgató és *Berkowitz* Aaron alapos tárgyalások után kidolgozták a produktiv segélyezés módozatait és a Joint elnöksége ez ügyben széleskörü értekezletet hivott össze. Ezen a megbeszélésen nemcsak a zsidóság képviselői, hanem Magyarország közgazdasági reprezentálói is megjelentek, többek között *Hamburger Sándor*, az ÁFOSZ vezérigazgatója, *Bonis* József, a MOSZ vezérigazgatója, *Büchler* József, a Nemzeti Bank alelnöke és még sokan mások.

Az értekezletet dr. *Görög* Frigyes elnök nyitotta meg, aki üdvözlő szavai után közölte, hogy **a Joint a karitativ segélyezés helyett a konstruktiv segélyezést kivánja előtérbe helyezni, ez azonban nem jelenti a szociális támogatás megszüntetését.**

Utána *Jacobson* G. Izrael igazgató közölte, hogy *görögországi, olaszországi és csehszlovákiai működése után érkezett Magyarországra*, amely eddig is a legnagyobb Joint támogatást kapta. A Joint — mondotta — az első világháborúban is Közép- és Keleteurópa zsidóságát az első segély nyujtás után produktivan igyekezett talpraállitani és ez igen bevált támogatási rendszer. Ezt a módszert Aronovici Noel széles alapokon dolgozta ki és a munka kivitelében a Magyarországon maradó Berkowitz Aaron működik majd közre. Hangsulyozta, hogy **a Joint segiteni kiván mindenütt, ahol zsidókon segiteni kell, ezt a munkát azonban mindenkor és mindenütt politikamentesen végzi.**

Aronovici Noel ismertetésében kifejtette, hogy az amerikai zsidóság további segitségnyujtásának előfeltétele a magyar zsidóságnak aktiv bekapcsolódása a szociális programmba. **A magyar zsidóságnak meg kell találnia az önsegélyezés módját és csak ennek megtörténte után nyujt pénzügyi, gépi és mindenféle más segitséget az amerikai zsidóság. Az uj jelszó a segitésből az ujjáépitésbe. A magyar zsidóságnak a produktiv munkába való beállitása hathatósan alkalmazkodik Magyarország három éves gazdasági tervéhez és igyekszik annak sikerét előbbrevinni. A tervek szerint nagyobb hitelszövetkezetet létesitenek és ennek keretében különböző termelői szövetkezetek (munkahelyek felállitása, stb.) működnek majd. A segités többéves, igen alacsony kamatu kölcsönfolyósitással történik és a hitelnyujtásnál a szociális szempontok legalább olyan sulyuak birnak majd, mint a visszafizetésre nyujtott biztositék.**

Aronovici Noel helyeslésének tudomásulvétele után *Berkowitz* Áron amerikai megbizott fejtette ki álláspontját, majd *Groszmann* Sándor az Üzem- és Munkaszervezés eddigi munkájáról, dr. *Pogány* György és dr. *Gálos* Henrik pedig a mostanáig nyujtott exisztenciális kölcsönökről tartottak beszámolót.

Számos felszólalás után kimondották, hogy hitelszövetkezet létesitenek és az előkészitő munkák elvégzésére megalakitották az *„Ujjáépitési Tanácsadó Bizottság"*-ot, amelynek tagjai: *Bischeliches* Mózes elnök, *Bonis* József, a MOSZ vezérigazgatója, *Hamburger* Sándor, az ÁFOSZ vezérigazgatója, *Antal* Ödön kaposvári fatermelő, dr. *Szász* Károly fogorvos, *Vida* Miklós, az O. Zs. S. B. budapesti segélyezési osztályának elnöke, *Waldmann* Tibor, a Joint ruhaosztály vezetője.

(ják.)

Lilly" NŐI DIVATSZALON
EREDETI AMERIKAI
RUHATERVEK ÉS
***Blouse* különlegességek**
FORRÓ ALADÁRNÉ
a volt SZÁSZ KAROLA cég vezetője
IV., Pelőfi Sándor-utca 2, félemelet
GIRÓ TAG!

Jó és olcsó
függönytartó
képkeretek
SZÉCSÉNYI
VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-288.

Varrógépek
ipari és háztartási célra. Kölcsönzés, javitómühely.
GYERMEKKOCSIK
nagy választékban, **Rachrach**, Dohány-u. 68. Tel.: 222—687.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Hiradó a Szovjet-zsidóságról

Az Ejnikejt nov. 28-án megjelent száma egész oldalas tudósításban közli a Szovjet Távirati Iroda kimerítő jelentését *Gromikonak* a Palesztina kérdésben elmondott ismertetés beszédéről. A szovjet delegátus történelmi fontosságu megnyilatkozása tudvalevőleg jelentős mértékben elősegítette az *önálló Zsidó Állam* létrejövetelét.

*

A szovjet—jiddis irók összessége irodalmi jellemzésnek is beillő gyászjelentésben közli Méir *Alberton* iró halálát. Neve örökké élni fog a szovjet—jiddis regényirás legkiemelkedőbb alkotói között, mint olyané, aki egy uj szocialista embertipus megteremtéséért fáradozott. Alberton gyári munkásként kezdte pályáját, majd Birobidzsánról szóló regényével lünt fel, amelyben *a zsidóság osztályátalakulását* rajzolta meg éles realizmussal.

*

Ugyancsak az Ejnikejt számolt be a lengyelországi zsidó *komité varsói* konferenciájáról. „A zsidóságot harcba szólították — közli a jelentés — a demokrácia és a béke érdekében." Történelmi szükségszerűség, hogy a *világ zsidósága aggodalommal emelje fel szavát a reakció, az imperializmus és az antiszemitizmus jelenségei ellen.*" „A zsidóság csak a haladó demokráciára, a népek barátságára és a béke gondolatára épitheti fel jövendőjét." A lengyel zsidó kommunista párt főtitkára *deklarációban* tett hitet a Zsidó Állam mellett.

Egyébként e beszámolóból megtudjuk, hogy 200 zsidó ipari és mezőgazdasági kolléktiva létesült és 32 zsidó iskola működik 3548 tanulóval.

*

Több mint háromezer zsidó munkás vándorolt az utóbbi hónapokban Birobidzsánba. A szovjet kormányzat élelemmel, ruhával és személyenként háromszáz rubel *készpénzzel látta* el őket odautazásuk tartamára. Különben az idén az ötéves tervnek erre az esztendőre meghatározott munkateljesitményét a zsidó üzemek és gyárak *kilenc* hónap alatt valósitották meg.

*

Az ukrajnai tudományos akadémia elnökének részvétele mellett tartották meg Kievben a szovjet—jiddis irodalom képviselői évi konferenciájukat. A megbeszélést nagy irodalmi est zárta be, amelyen az októberi forradalom jelentőségét, méltatták a zsidóság szempontjából. Ez alkalomból jelent meg egyébként *Csillag* cimen az *ukrajnai zsidó irók* husz ivnyi terjedelmü *irodalmi almanachja.*

(v. b.)

JIDDEL

Irta: ANTAL GÁBOR

I.

A *náci* halál-lágerek korszaka is — mint minden korszak *ezen a földön*, s a történelem folyamán — lassanként bevonul az irodalomba és e szörnyü korszak szülöttei; üldözők és üldözöttek, SS-pribékek és megalázott, megkinzott Häftlingek, a gicsek után immár komoly irók valóban irodalmi mértékü és értékü müveiben szerepelnek. Egy évek óta Angliában élő osztrák zsidó iró: *Róbert Neumann most „Children of Vienna"* (Bécsi gyerekek) cimmel regényt irt a rommá lett, lezüllött, „felszabadult" Bécs elhagyott, árva gyerekeinek életéről. Ebben a kendőzetlen realizmussal megirt, valódi humanizmust árasztó regényben szerepel egy *Jichok Jiddelbaum* nevü — a regényben *„Jiddel"*-nek becézett — tizenhétéves lengyel-zsidó fiu, aki tizéves kora óta különböző lágerekben élt, s mint maga mondja: „Tizenhárom closztólágerben vollam, szüleimre nem is nagyon emlékszem, pontosan tudom, hogy mennyi a répaleves, a kenyér, a cigaretta és a Dörrgemüse átváltási értéke." Ez a Jiddel ott lakik a többi gyerekekkel, a hatalmas méreti történelmi vihar fészek nélkül maradt kis madárfiókáival valami fertelmes kis bécsi zugban és abban különbözik a többiektől, hogy nincs benne szadisztikus, szinte kéjes gyülölet és rombolásvágy, de nincsen szivében elérzékenyülés sem többé. A tizenötéves Ate, a szétszóródott náci család nemibeteg, nyomorult kislánya még mindig haragszik a zsidókra, „a zsidókra vagy akárkikre" — ahogy ő mondja, mert kiszolgáltatottságában és gyermeki tehetetlenségében is uralkodni szeretne. A másik kislány, a szintén tizenötéves és szintén „árja" Éva meg vagy sir, vagy nevet, kétség és reménység között hányódik folytonos. De nemcsak Éva van igy, hanem a fiuk is; minden percről valami jót remélnek, a család megkerülését, játékszert, ennivalót, virágokat, akármit, s amikor tapasztalniok kell, hogy mindez bizony nem következik be, akkor keserves sirásban törnek ki.

Jiddel azonban — akinek önludatlan ébredése, kamaszélete lágerekben telt el, aki mindig csak kopasz, facipős, fegyencruhás embereket látott maga körül, amint az „uralkodó faj" uralkodó egyenruhába öltözött képviselői munkára hajtják és korbácsolják őket, aki az emberi társadalom hierarchiáját csak őrökre és rabokra képes beosztani — már nem bizik semmiben. Amikor egy *Smith* nevü néger lelkész felajánlja nekik, hogy kimenti őket abból „a pokolnál is rosszabb helyről", ahol a gyerekek „élnek", az Ate-szerü gyerekek gyülölködve fogadják a kijelentést, mert hiszen „mi köze egy négernek az ő életükhöz". Évák ujjonganak, várnak, remélnek, Jiddel azonban pontosan tudja, hogy bár Smith jóindulatu ember, aki *valóban* áldozatot akar hozni értük, „mégis hiábavaló minden áldozata, *mert csak egy néger* lelkész, akinek 239 dollár a fizetése." Robert Neumann Jiddel alakjában egy fénykép pontosságával és egy vádirat könyörtelenségével rajzolta meg a láger-lét szük keretei közé szoritott, a vegetativ funkcióktól meghatározott emberi lényt, akinek ösztönei és bizonyos ösztönökből fakadó, s azokat kiegészitő ismeretei a feltünően gazdagok, de akiből hiányzik az, ami az embert valóban emberré teszi: a szabadság érzete. Minden jelenség, amit maga körül lát, ellenség, aki elől meg kell huzódni. Nem ismeri a szeretet és a gyülölet, a rossz és a jó érzését, érzelmi világa nem alkalmas arra, hogy különbséget tegyen, differenciáljon a világ dolgai között. De csoda ez? Hol tanulhatott volna Jiddel emberi szabadságot, hol sajátithatta volna el a szabadsággal való élés lehetőségeit?

II.

Mi, magyar-zsidók és a mi fiataljaink is szerencsésebbek vagyunk a lengyel zsidóknál: többen maradtunk meg, s akik megmaradtunk, azok is keveseb időt töltöttünk lágerekben. Amikor tehát a demokrácia korszaka végre kezünkbe adhatta a modern, szabadságra-nevelő pedagógiai neveket, *Makarenko* „Uj ember kovácsát" vagy *Hodges* „A gyermek fejlődését"; rájöttünk, hogy ha nem is közelitjük meg e legmodernebb nevelési *rendszereket*, de legalább megértjük azokat. Gyermekeink zöme elfeledte már azokat a kinokat, amelyeket át kellett élniök és árván maradt gyermekeink is, ha lassan is, de feloldódnak egy nagy család közösségében. Jiddel azonban Hitler Adolf korának terméménye; nyomorék érzelmi élete, örök meghajszoltsága, örök rettegése hiven tükrözi vissza azt a nyomorék rendszert, mely reányomta bélyegét. Mi azonban, akik Jiddelnek nemcsak *megfigyelői*, hanem testvérei is vagyunk, azt akarjuk, hogy a bélyegsütő hóhérkézzel együtt a bélyeg is eltünjön az emberi lelkekről és testekről. Mi segit Jiddelen? Jiddel számára — és ezt jól érzékelteti Robert Neumann — Európa nem menekvés, még ha az éhező Bécsből felkerekedik, mondjuk, a gazdag Svájc felé is. Jiddelen, nyomorék lelkén csak egyetlen haza segithet, a zsidóság *hazája*, ahol *munkába* fog és lassan lassan, előbb a veriték, majd a könnyek olvasztják le szivéről a rászikkásodott rétegeket. Jiddelnek szüksége van a szabadság iskolájára, *melyet az ő számára csak a zsidók szabad hazája adhat meg.* Lehet, hogy Jiddel még nem képes megkülönböztetni a módszereket, hogy mit teszi *valóban* szabaddá hazáját, **csak *örökhöz*** és csak *Häftlingekhez* szokott gondolatvilága nehezen idomul a sokrétü valósághoz. De Jiddelnek *másult semmiféle* kilátásai sem lehetnek arra, hogy valóban emberré legyen: szabad, saját multja, saját élményei alól felszabadult emberré! Tényleg megedzi-e a zsidóság szabad hazájáért való küzdelem, mind a testi, mind pedig a szellemi küzdelmet értve? Erre a kérdésre csak a történelem adhat választ. A népek és az emberek célja azonban semmi más, mint a szabadság. A gyerekeket csak a zsidó hazában való kivándorlás teheti szabaddá és egyetlen igaz demokrata sem ismerhet szebb feladatot, minthogy testi vagy lelki rabságban élő emberfiaitsait a felszabaduláshoz segitse. A zsidó haza szabadságának segitsége nem áll ellentétben a magyar hazához való hüséggel. Az a zsidó, aki nem örül az zsidó hazának és nem küzd szabadságáért, az elárulta Jiddelt, elárulta szenvedését, elárulta zsidóságát...

BALLON átlátszó-, eső-, vihar- és lódenkabát
Márton és Szász V., Gróf Teleki Pál-utca 3.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Ima a szabad ég alatt

Irta: György Endre

I.

„Mózes kivezette a népet a táborból Isten elé, valamennyien megálltak a hegy tövében. Színaj hegye egyetlen füst volt, mert hogy reá szállott Isten..." (Mózes II. 19.12-25.)

MÓZES hívta Istent és Isten hívta Mózest. Így hívtuk mi is Őt, megmentőnket és egyetlen jótevőnket a pusztában és a sötétségben való vándoriásaink során. Mindig Hozzá folyamodtunk, Neki mondtuk el panaszainkat és Ő megjelent „felfelé törő füst és harsona hangjai között", mint akkor. Csakhogy most a mennydörgést, villámlást és a „hegy megremegését" azok a repülőgépek okozták, amelyek ezer halált okádtak onnan a levegőégből; de Isten, a mi Istenünk ilyenkor is jelen volt, reánk tekintett a felhőkárpit mögül és ime megmentett néhányunkat. Ó, hányszor, de hányszor álltam vaksötét éjszakákban tanácstalanul és csaknem minden reménynemet vesztetten a szabad ég alatt; a horthyligeti internálótáborban, meg a buchenwaldi láger udvarán, a sátrakalkotta kis négyszögben, ahová kilopakodtam, mert már nem birtam a forró embergőzt, meg a nehéz sóhajokat. Hányszor ültem ledves köveken, kis ruszin falvak határában, vagy a kárpátaljai fényveserdő girbe-görbe facsonkjain, amelyek ugy sajogtak, mint az amputált lábak és a páfrányok nyirkos párája lebegett körüli És hányszor merengtem a pestkörnyéki „bevonulási központok": Aszód, Domony és Iklad fehérremeszelt játékházikóinak keritése, sövénye mögött, elmélkedve életről, elmúlásról, miközben távoli vonatfütty és közeli kutyavonitás hasitotta át a rizegő csendet. Ilyenkor mindig Istennel társalogtam, neki panaszkodtam,. hozzá folyamodtam és tőle könyörögtem segitséget, támaszt, erőt, hitet, biztatást, megmentést. Százszor és százszor mondtam el magamban, majd suttogva, azután félhangosan, néha meg sirvajajongva a zsidó férj és apa imáját, amelyet hevenyészve, ott irtam gondolatban. Néha olyan közvetlen közelségbe kerültem a Mindenhatóval, hogy szinte *éreztem* a jelenlétét. Amikor legáthatolhatatlanabbnak látszott a sötétség, legvigasztalanabbnak a földi lét, az égbolton megjelent egy-egy fénysugár. A hold hunyorgott, a sürü felhők szertefoszlottak és egymást kergetve más tájakra futottak. Isten üzent és biztatott. A csüggedést ujra reménykedés és biztonság váltotta fel. Másnapra minden jóra fordult. Ő mindig valóraváltotta azt, amit égi jelekkel tudomásomra adott, amit igért, amit „kinyilatkoztatott"....

*

AKKORIBAN, 1940-ben, üldözőink még tetszeleglek magukban azzal, hogy a „lelki életünkkel" is törődnek. Nem kérdezem ezuttal milliomodszor, miért kellett hát családapákat, férjeket, vőlegényeket és ifju reménységeket, boltosokat és munkásokat, munkáltatókat és alkalmazottakat tiz- és tizezrével kiakolbólitani az otthonából, hogy azután cél és szükség nélkül, szervezetlenül és készületlenül falusi pajtákba tereljék őket!? Olyan jászolokba, amelyeknek vályogpadlójára még kevéske szalmát sem szórtak, hogy a meddő tisztelgési gyakorlatokban kimerült és fölöslegesen agyonegzerciroztatott „legénység" elnyujtózhassék. A kásás talajon kellett döglődnünk, amelyet felázlatott a zsindely és a zsupszalma eresztékein becsorgó kegyetlen eső. Ezt a masszát gyurtuk, dagasztottuk kövérre a bakancsunkkal, amellyel ugy hordtuk a szállásunkra a félreeső helyről, falusi szeméthegyekről, trágyadombokról, csirke- és disznóólak tájékáról a szennyet, büzt, betegségterjesztő mocskot és baktériumőt, mint ahogyan a fészekrakó fecske szállitja nagy buzgalommal a szalmaszálat, sarat, madártollat. Ilyen eresz alatti fecskék voltunk mi is, — mert a parasztházak tulajdonosai alig engedtek beljebb, legfeljebb az istállóba, fészerbe, szellős kukoricagórába — csakhogy mi nem verhettünk még annyira állandó fészket sem, mint a madárvilág e frakkos elökelőségei, mert bennünket egyik helyről a másikra dobáltak. Az akkori hatalmasságok óriási embertömegeket mozgattak meg, de a legelemibb előkészület és gondoskodás nélkül. Még annyit sem tetlek, amit békében szoktak a hadgyakorlatokra behivott katonákkal, hogy jóelőre küldenek egy-egy szállásesináló őrmestert, aki azután a helyszin „szemrevételezése" után krétaágombákomokkal kiirja a ház deszkakerítésére: „Nyolc ember, két ló". Bemasiroztunk, mondhatnám „betoppantunk" a pestkörnyéki falvakba, községekbe — én puszta véletlenségből Ikladra — a lakosság nagy ámulatjára. Mert bizony őket sem méllatták arra, hogy tudomásukra hozzák a készülendőket. A fogadtatás meg is felelt ennek a nagy megbecsülésnek. Az ikladi svábok a pokolba kivántak bennünket; csaknem oda is jutottunk azzal, hogy közéjük kerültünk. Az igazság kedvéért mindjárt megállapitom, hogy a magyar lakosság szivélyesen bánt velünk és sok mindenben segitségünkre volt. Szükség is volt erre a támogatására, mert a munkásszázadok akkor még teljesen kezdetleges és ki nem alakult adminisztrációja, napokig az élelemről is megfeledkezett. A gulyáságyuk csak jóval később kezdtek pöfékelni. A helybeliek maguk is rossz sorban, szegényes koszton éldegéltek; a falu egészségügyi viszonyai kriminálisak, csaknem minden második ember sánta, pupos, elferdült gerincü, kifordított lábu, horpadt mellü, imbecillis, a gyerekek vizfejüek, angolkórosak, pipaszár-karuak. Közéjük, akik maguk is alig férlek el nyomoruságos otthonaikban, osztottak be bennünket, gyülölt, megvetett és lenézett pesti puhányokat, hogy megedződjünk, hogy közvetlen közelből lássuk a „nép életét" és hogy mi, dologtalanok (már tizenhárom esztendős korom óta küzdelmesen megdolgozom a darabka kenyérért!) megtanuljuk, *mi a munka!* Ezt pedig ősz fejünkbe azok a vidéki néptanitók *verték be* (szószerint!), akik szadista hajlamaikat ide is magukkal hozták, sőt alaposan ki is tombolták! Most nem adhatlak a nádpálcájukkal, a nevelés e legfőbb eszközével „körmöst" a gyámoltalan falusi nebulóknak, akik megszeppenve és szipogva, sulyos büntudattal álltak e hatalmasságok előtt, — adtak hát a pesti „rossz fiuknak", az öreg kereskedőknek, kettőskönyvelőknek és a fiatal strazistáknak, bankcégvezetőknek. De „kimérték" a napi adagot az ügyvédeknek, orvosoknak, ujságíróknak is. Ha valaha hatalmam, vagy beleszólásom volna, nem engedném a tanitókat elmozdulni a katedráról; ilyen vészes megbizatást pedig, mint felnőtteket „fegyelmezni", főlöttük önhatalmuan parancsnokolni, velük szabadon rendelkezni, nemcsak nem adnék, hanem egyenesen eltiltanám őket az ilyesmitől! Az angyalbőrben a leglöbbször ördögökké változnak! Bocsássanak meg a kevés kivételek, de az emlékeim nagyon keserűek és mélyen az idegeimbe ágyazottak! Annak a hosszu legátusnak, annak az ikladi prepának, akinek zsiráfnyakán az ádámcsutka folytonle-fel járt, mert vasiag hangján utcahosszat szidalmakat szórt reánk, egy-két áldásmondással még tartozom. De az ő égbe amugysem hallatszó vakkantásai helyett egy másik igazán verzátus helybéli nagyság akkor elhangzott jellemző megjegyzését irom le az örökkévalóság számára. Ugy feletlötték zsidókkal Aszódot, Ikladot, Demonyt, hogy magunk is megdöbbenten kiáltottunk fel: — Kiüriteltéke Budapestet! (Képzelhető, mit éreztünk, mi először odaérkezettek, a szüntelenül vándorló ujabb és ujabb csapatok láttára!) A falu pennája is ráeszmélt arra, hogy itt valami nincsen rendjén. Közénk somfordált hát és nagy bizalmaskodva fülünkbe sugta a titkot:

— Mit gondoltok, miért kellett neklek eljönnölök Pestről? Mert sok közletek a kém...

(Folytatom.)

Oneg Sabbath a Bethlen-téren

A Bethlen-téri templomkörzet, amely a jövőben minden hó első és harmadik szombatján Sólaus szöndauszt, vagy Oneg Sabbatot rendez, az elmult szombaton nagysikerü összejövetelt rendezett. *Felkai* Jenő előljáró üdvözölte a megjelenteket és ismertette a rendezések programmját. *Szigeti* Jenő szinmüvész bibliai tárgyu legendákat adott elő nagy sikerrel. *Schnürmacher* Zoltán kántor jiddis dalokat énekelt, amelyeket a közönség lelkesen megtapsolt. *Róbert* Mária előadómüvésznő zsidó novellákat adott elő nagy sikerrel. *Nádor* Jenő körzeti előljáró a zsidó kulturális munka állandóságának szükségességét hangoztatta. Dr. *Schwarcz* Benjámin rabbi a heli szidrát ismertette rendkivül szellemesen. Megemlékezett az uj Zsidó Államról, amelynek nem az erőn és hatalmon, hanem a szellemen kell nyugodnia. *Vándor* Edit tungóharmonika számait a közönség lelkesen megtapsolta. A záróbeszédet *Steiner* Erik mondotta.

UTAZIK?

Kiváudorló-böröud Ia (80×43×27)	73.80 Ft
Kupéböröud (60×40 cm)	39.— Ft
Aktatáska 41-es, simabőr	68.80 Ft
Tipus-retikül, valódi bőr	78.— Ft

Használt és uj böröndök nagy választékban. Javitást és hozott anyagból munkát vállalok. Saját műhely.

LÁNG böröndös, nőitáska-készitő Népszinház-u. 21. Tel: 135-033

Perzsaszőnyegek
művészies javitását, mosását szakszerűen vállalom.
PÉTER, Bajook-u. 30

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Kék-fehér lobogó Titus diadalivén

A Zsidó Állam megteremtésének ünnepe Rómában

Jeruzsálemen kívül Róma az egyetlen hely ezen a világon, ahol nagy történelmi emlékek kapcsolódnak a Zsidó Állam pusztulásához és most kétezer év után bekövetkezett ujjászületéséhez. A Rómából érkezett értesítések alapján a következőkben számolunk be olvasóinknak a Zsidó Állam megszületésének római ünnepléséről.

A Zsidó Állam kihirdetését követő második napon a római zsidóság hatalmas tömegei vonultak ki Titus diadalivéhez. A Fórum Romanum felé vezető utakat a cionista ifjuság és az iskolai tanulók kék-fehér zászlókkal tarkított sorfala övezte. A diadaliv alatt emelt emelvényen elsőnek *Raffaele Cantoni, az olaszországi hitközségek Országos Irodájának elnöke* emelkedett szólásra és méltatta olasz nyelven az esemény történelmi jelentőségét. Utána *Arje Stern*, az ereci schliachok nevében héberül és *Bernstein*, az Olaszországban élő menekültek nevében jiddisül beszéltek. Majd a meghatottságnak és megindultságnak hangulatában *Prato* főrabbi olvasta fel a 137-ik zsoltárt: „Babilon vizeinél ültünk és sirtunk..." A közönség mély megrendüléssel emlékezett ezzel a zsoltárral mártirjainak millióira. Az ünnepség végén diadalmasan hangzott fel az uj Zsidó Állam himnusza: a Hátikvá.

Ezután a tömeg, kétezer év után először átvonult Titus diadalive alatt, mintegy jelképezve, hogy feloldottnak tekinti azt a fogadalmat, amellyel kétezer év előtt megfogadta, hogy soha nem megy át nemzeti katasztrófája emlékére emelt diadaliv alatt. A „Judea Capta" kétezeréves valósága után a diadalivet ezuttal kék-fehér zászló borította evvel a felirattal: „1877. esztendő után a Zsidó Állam ujjászületett." Ezután a közönség kék-fehér zászlók alatt elindult a Colosseum mellett, visszafelé a végzetes történelmi uton a Capitolium alatt elvonulva átmentek *a gettó szük utcáin és bevonultak a Tiberis partján emelkedő teljesen kivilágitott és felvirágzott, kék-fehér zászlókkal feldiszitett nagytemplomba.*

Az ünnepi istentiszteleten az első padsorokban az állami és politikai szervek képviselői foglaltak helyett, ott voltak a különböző miniszterek, követségek, többek között maga az Egyesült Államok nagykövete és természetesen a különböző zsidó testületek vezetői és képviselői. Az esti Istentiszteletet a Hallélual kezdődött, majd Raffael *Cantoni* Országos Irodai elnök, Carlo *Viterbo*, az Olasz Cionista Szövetség elnöke olasz nyelven, Arje *Stern* héber nyelven, dr. *Garfunkel* jiddisch nyelven szólaltak fel és végül prof. dr. David *Prato* római főrabbi mondott nagyszabásu ünnepi beszédet, amelyben méltatta a kétezerév annyi gyásza és tragédiája után *az első nagy örömünnepét a zsidó népnek.* A főrabbi megrendítő beszéde után kinyitották a frigyszekrényt, és kiemelve a tórákat, énekelték a Semá Jiszraélt, végül az egész közönség, az orgona hangjaitól kisérve elénekelte a Hátikvát.

A templom mögött lévő utcán a Portico d'Ottavia még ma is meglévő oszlopai között, *amelyeken belül kétezer esztendővel ezelőtt a római szenátus és közöttük Josephus Flavius nézték végig az előttük elvonuló diadalmenetet a legyőzött Zsidó Állam láncravert foglyaival, ezen a történelmi uton kétezer évvel később most a zsidó népnek fiai ujjongva, dalolva, fáklyák lobogó fénye mellett elindultak a középkori gettó annyi zsidó szenvedést és tragédiát látott szük utcái felé.* Menetközben a tömeg megállt a templom közelében lakó főrabbi háza előtt és lelkesen ünnepelte az ablakban megjelenő *Prato* főrabbit a cionista mozgalom régi nagy harcosát. Az ünnepi felvonulás a gettó kék-fehér zászlók százaival feldiszitett utcáin folytatódott. Végül is a tömeg a gettó közepén lévő Piazza Giudia-n a „Zsidó Piacon" állapodott meg, ahol a fáklyák ünnepi fényénél öregek és fiatalok, együtt daloltak és táncoltak az éjfélbe nyuló órákig.

Dr. Herskovits Fábián

PÁLYAZATI HIRDETMÉNY

AZ EGRI STATUSQUO IZR. HITKÖZSÉG

pályázatot hirdet előimádkozó-metszői állásra.

Móhel előnyben részesül. Az állás azonnal elfoglalható. Pályázati kérvények az **egri statusquo izr. hitközség** Elnöksége címére (Eger, dr. Hibay-utca 7.) küldendők.

Egri Izr. Hitközség Elöljárósága.

Fisch Emil...

Lehet-e vértanu egy intellektuel? Fisch Emil halála a bizonyiték arra, hogy igen. Élete lángolás volt, küzdelem a szocializmus eszméjének az elterjesztéséért. A szocializmusnak hivője és papja volt egyszemélyben. A Galilei körben és a müegyetemi hallgatók „Szociálista Diákok Szövetségének" előadásain, mint forradalmi magvető hintette el Marx tanait az uj csodák után áhitozó, fiatal lelkekbe. Az ellenforradalom győzelme után Zemplén Géza egyetemi tanár vezetésével jobboldali diákok megtámadták, véresre vették és a Müegyetem második emeletéről a földre dobták. Hónapokig lebegett élet és halál között s amikor meggyógyult, Bécsbe ment, résztvett a szamüzetésben élő szocialisták munkájában. Politikai tevékenysége mellett fontos müszaki munkát is végzett. A Szovjetunióban Fisch Emil szervezte meg a nyersfilmgyárakat és sikerült előállitania az éghetetlen nyers filmet. Hét esztendei orosz emigráció után tért vissza Magyarországra, ahol ekkor már Imrédy csodaszarvas mozgalma s a gombamódra szaporodó fasiszta szervezetek a magyar társadalom vezető rétegeit és azok csatlósait a hitleri imperializmus zsoldjába terelték. Fisch Emil elévülhetelen politikai érdeme, hogy a kellő időben felismerte: a német gyarmatositó fasizmus elleni küzdelem nem vezethet eredményre akkor, ha csak németellenes jelszavakban merül ki. A demokratikus erők egyesitését és a Szovjetunióval való barátságot hirdette és sok akadály leküzdése után sikerült létrehoznia a Nemzeti Ellenállás Felszabaditó Bizottságát, amelynek munkájában a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, Független Kisgazdapárt és a Nemzeti Parasztpárt harcosai vettek részt. Fisch Emil a politikai erők egyesitése mellett arra törekedett, hogy a magyar és német fasizmus ellen harcoló kisebb-nagyobb fegyveres csoportokat egy táborba tömöritse s a Felszabaditó Bizottság katonai vezetőségének rendelje alá. A partizán vezetőket be is kapcsolta az ellenállási mozgalomba. Rendkivül tömören és szükszavuan összefoglalva, a negyedik rend felszabaditó harcainak történetirója ennyit, legalább ennyit, feltétlenül el kell hogy mondjon az utókor számára Fisch Emilről. De méltó tárgya lehet Fisch Emil személye, egyénisége és halála a költőknek is. A lélektani regények irói majd kifejezhetik azt a fokozatos átmenetet, hogyan alakul át a szigoru marxista, a materializmus értője idealista vértanuvá, akit nem törnek meg a kinok, pokoli gyötrelmek nem félemlitenek meg és ugy vállalja a szenvedést és a halált, mint aki tudja, hogy halála nem megsemmisülés, hanem megdicsőülés. A negyedik rendnek győzelme kivivásához vértanukra volt szüksége és Fisch Emil, akit apja Zwi ben Jesajahunak szokott hivni, vállalta ezt a vértanuságot. A zsidóság legkiválóbb fia, a legképzettebb és legbátrabb férfiak egyike áldozta életét a demokrácia diadaláért. A magyar demokrácia legjobbjaival végezték ki a nyilasok Sopron-Kőhidán...

GERVAI SÁNDOR

*

... és a temetés

Sopronkőhidáról most elhozták holttetét s vasárnap délelőtt temették el Fisch Emilt a rákoskereszturi zsidó temetőben. Koporsója mellett a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége állitott diszőrséget. *Ábrahámsohn* Manó főkántor gyászzsolozsmái után dr. *Kalona* József pesti rabbi mondott lélekbe markoló gyászbeszédet Fisch Emil koporsója fölött. Idézte a veszedelmekkel bátran szembenéző harcos politikust, a teremtő szellemü feifedezőt és a gyermekét szerető apát, akit meggyilkoltak a fasiszták. *Pesta* László miniszterelnökségi államtitkár, *Dinnyés* Lajos miniszterelnök képviseletében mondott beszédet és helyezte el koszorúját. *Zentai* Béla a Magyar Mérnökök Szabad Szakszervezete nevében búcsuzott Fisch Emiltől. *Pauncz* Alfréd az emigrációs bajtársak nevében, *Hámory* László a Szociáldemokrata Párt, *Spíró* Miklós a Kommunista Párt, *Schächter* Imre a MUSZ nevében búcsuztak el a halottól. *Ábrahámsohn* Manó főkántor Él Molé Rachamim-ja után dr. *Kalona* József mondott imát a sirnál.

Rozgonyi gyermekfényképe ma is a legszebb ünnepi ajándék

Hivjon! Jöjjön!

Veszek szőnyeget, porcelánt, irógépet, régiségeket, férfi és női ruhákat, perzsakabátot, fényképezőgépet, festményeket, tangóharmonikát, lelőrmemüt

Gerstl—Majoresi

VIII., Eszterházy-u. 17 (Mária-utca sarkánál). Tel.: 135—917.

SZOMBATTARTÓ Lap; kis, könnyebb irodai munkára vállalkozik, esetleg elmenne üzletbe eladónak is. „Sürgős 18.." jelige kiadóba.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Kiáltás segitségért!

Irta: Szilágyi Géza

A LEGKISEBB felöltöztetés nélkül egymás mellé helyezek néhány mezítelen tényt. A latin klasszikus szerint az embereken kivül *a dolgok is könnyeznek.* Megtoldom ezt azzal a megállapitással, hogy vannak tények is, amelyek könnyeznek és ezzel megkönnyeztetnek minket, sőt akadnak vérző tények, még edzett szemlélőjüket is megvérzetlő esetek. Aki nem él a valóságon túl ködlő mesehonban — és végnélkül senkisem élhet ilyenfajta, az élettől elvonatkoztatott álomvilágban — nem tagadhatja *a tényeknek szivet tépő és agyat megrendítő hatalmát.*

*

TELEFONON jelentkezik egy férfi. (Az utóbbi hetekben telefonomon át emberi *sorstragédiákról* fájdalmas és fájdító beszámolók gyakran sirnak fülembe, amely nem bir bezárkózni oly emberek előtt, akik *az emberi szenvedés gyötrelmes szentségének bélyeges hordozói.)* A férfi bemutatkozik, megmondja nevét és biztató szavamra közli velem, ő az a *Székely* László, akiről néhány hete több lap megirta, hogy méreggel át akarta segiteni magát a halálba, mert a nagynehezen életben maradt volt munkaszolgálatos, negyven éves érettségizett kereskedő, akinek felesége a vérözön gyilkos éveiben elpusztult, *sehogy sem tud uj élettárshoz jutni.* Az embertelen magányá sivatagosodott életből próbált átmenekülni a halál magányába, amely örök ugyan, de érezni már nem érezzük. A megszökés nem sikerült, gondos orvosok visszazárták az élet börtönébe, utóvégre kötelességük volt ez, de ezzel nem segitettek rajta.

Bevallom, az eset érdekelt. Annyi egyedülmaradt özvegy nővel szemben, aki férjet keres, de hiába, most fölbukkan egy özvegyen maradt férfi, aki élettársai keres, de eddig hasztalanul, és aki *annyira elkeseredik balsorsán,* hogy már csak öngyilkossággal véli és próbálja megoldani, jobban mondva véglegesen eltüntetni problémáját. Nem volt semmi kedvem ahhoz, hogy tréfálkozzam a hihetetlennek látszó dolgon, komolyan vettem és módot *adtam* Székely urnak, látogasson meg, hadd lássam és beszéljek vele a mai *férfihiány* és — bocsánat a sivár szóért! — *nőfölösleg* korában különösen furesának tetsző, igazán nem mindennapi, szinte mai groteszk esetéről.

*

SZÉKELY LÁSZLÓ megjelent nálam. Értelmes arcú, középtermetű, sovány férfi, semmiféle testi hibája nincsen, amely visszariaszthatná tőle a nőket, beszéde intelligenciára, egész viselkedése jó modorra vall. Fölösleges pátosz nélkül, egyszerű, de a *hitelesség* bélyegét magukon viselő szavakkal elmondja, hogy ijesztően magára maradt. Feleségét elhurcolták, teljesen nyoma veszett. Ő maga is bőségesen kivette részét a szenvedésből. Munkásszázadából sikerült megszökni, de csakhamar a hirhedt Albrecht-laktanya rabja lett. Onnan a Dunához kisérték, hogy végezzenek vele, de ismét megszökött. Egy ideig megbujt a Pozsonyi-ut egyik védett-házában de ez a védettség nem sokat ért, mert rövidesen a gettóba került. Annyit szenvedett a nyilas világban, hogy a felszabadulás után *egy évig nyomta a kórházi ágyat.* Lakását közben idegenek foglalták el. Tanult kirakatrendező, de hosszas betegsége megakadályozta abban, hogy jókor és jól elhelyezkedjék. Tele van törtetlen munkakedvvel, szorgalmasnak tudja magát, *dolgozni akar és ugy érzi, tud is.* A társtalanságot azonban nagyon rosszul birja, olykor, mint szerencsére nem sikerült öngyilkos kísérlete is bizonyitja, már sehogy sem. Meggyőződése, hogy azt, aki tizenkét évig élt boldog házasságban, mint ő, a vigasztalan egyedüllét, az élettárs nélküli magány *végül csak a züllés szennyes utjára viheti.*

Hozzá intézett kérdéseimre a legőszintébben válaszolt. Próbálkozott, hogyne próbálkozott volna, a másodszori családalapitással; de kudarc érte kudarc után. Az uj élettárs keresése során kétfajta nővel találkozott. Az egyik fajtát csak *a pillanatnyi szórakozások* érdekelték, a másik fajta csupán *anyagiakra* gondolt. Székely László azonban, aki romba dőlt otthonát szerelmé ismét felépiteni és a békés, harmónikus családi életnek második házasságban való felujitására vágyik, futó kalandokat egyáltalában nem óhajt. Vagyont nem vihet ugyan az uj házasságba, de *tőkéje mégis van:* kereskedelmi képzettsége, értelmessége, szorgalma és munkabirása. Ezeket az értékeket, amelyek nem megvetendők, mindenestül belefektetné jövendő élettársának bármilyen vállalkozásába.

*

VIGASZTALÓM, hogy majd csak akad olyan nő is, mert hiszen nem egy van ilyen, aki nem anyagi, hanem emberi értékekre néz és azt a felfogást vallja, hogy *a dolgozó férfi ér annyit, mint a sokat emlegetett ugynevezett jólszituált ur.* Az életbe visszamentett volt öngyilkosjelölt azonban egyelőre nem osztozik optimizmusomban. Az ő tapasztalatai szerint az üldözött emberek annakidején a védett-házakban és a gettóban szerénvebbek, *kevésbbé önzők voltak,* igényeiket jobban lefokozták, mint ma, amikor a nyilas időkben hangoztatott fogadalmaikról megfeledkezve, közösségi érzésükből kivetkőzve, *ismét az anyagiság aranyborjú-ját táncolják körül és a felebaráttól elszigetelődő önzés gonosz parancsaira hallgatnak csupán.* Áll ez a férfiakra és a nőkre egyképpen. Ha nem igy volna, sokkal több második házasság jöhetne létre, amelynek boldogságát csak *mindkét félnek becsületes közös munkája* biztosithatja. A családi élet harmónikus megteremtéséből ugyanis a férfiaknak és a nőknek egyformán ki kell venniök részüket, ezt a feladatot nem lehet csak az egyik félre ráháritani. Ha az asszonyok szintén *a házassági szolidaritásnak* ezt a reális viszonyokhoz igazodó felfogását vallják majd, akkor — igy végezte röglönzött kis előadását Székely ur — az egyedülmaradt zsidó férfiak is be fogják bizonyitani, hogy tiszteletben tartják elpusztult bajtársaik emlékét, *készek az elveszett férjek és apák helyére állani* és az uj családi tüzhely mellett meleg szeretettel buzgólkodni az özvegyekért és árvákért.

*

KÉTSÉGTELEN, hogy a csupa jó szándékot áraszló *Székely* urral mindjárt vitába bocsátkozhattam volna, azzal az intelemmel kezdve, hogy *egyéni balsikerének hatása alatt ne általánositson* rossz emberi szokás szerint *és ne egyszerüsitse a kérdést* annyira, hogy csupán két merev kategóriára osztja a nőket: a pusztán futólagos szórakozást keresőkre és a házassággal kapcsolatban csak anyagi érdekek kielégitésére törekvő önzőkre. Ebben *téved,* alighanem sulyosan, a maga kereste halálnak tornácából szerencsésen, bár nem nagy örömmel visszatért *Székely* László. Az egyedül maradt, de elsősorban a lelki magányt szintén már-már elviselhetetlennek érző zsidó nők között, nem tagadom, akad léha is, akad önző is, de igazán *nem több, talán kevesebb, mint a férfiak között.* Ezzel szemben — ha „nőpártisággal" vádolnak is érte, amire csak büszke lehetek, — határozottan állitom, hogy *a léháknál százszor annyi a lelke legmélyéig komoly, az önzőknél százszor annyi az olykor szinte emberfölöttien önzetlen nő.* Szivből sajnálom *Székely* urat, hogy saját, mindenesetre csak szükebb körü tapasztalatai alapján ezt ebben a pillanatban bizonyára még nem hiszi el nekem. Ámde remélem, hogy a többségben levő komoly és önzetlen zsidó nők hosszú sorából kerül majd olyan, aki *bebizonyitja Székely Lászlónak, nemcsak érveléssel, hanem tettekkel is,* hogy igazságtalan általánositással elhamarkodottan itélkezett a nőkről és elsietve akart leszámolni mindennel. (Aki e már-már gyógyithatatlanul kétségbeesőnek, de még megmenthető férfi cimére kiváncsi, szeretném, ha ilyen akadna majd, az eset *különös kivételességére* való tekintettel megtudakolhatja tőlem.)

*

SOKSZOR voltam már, az *Uj Élet* közönsége tudja, nők *„iródeákja"*, a jövőben is szivesen az leszek, valahányszor szivem sugallja és agyam parancsolja. Ezuttal férfinak vagyok iródeákja. Hogy nem helytelenül cselekedtem, azt, bizom benne, *leginkább női olvasóim fogják megérteni.*

A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztályának rendezései:

December 18-án, csütörtökön délután fél hat órakor a **Szabadegyetem** keretében **Szőnyi Géza** előadása: *Az ereci zsidóság szellemi élete* cimmel. (A hitközség disztermében: VII., Sip-u. 12. II. 33.) A megnyitó beszédet *Ehrlich* László mondja, a pávautcai templomkörzet képviseletében. Az előadás látogatása dijtalan.

December 21., vasárnap, d. e. háromnegyed 11 órakor: **Irodalmi és zenei matinék megnyitó előadása:** *Kiss József emlékezete.* Megnyitó beszédet mond: **dr. Geyer Albert.** Előadó: **dr. Turóczi-Trostler József** egyetemi tanár. Kiss József verseiből *Palotai* Erzsi és *Ascher* Oszkár ad elő.

A matinékat a Fürst Sándor-utca 21/b. alatti kulturteremben tartják. Belépésre a müsor megváltása jogosit.

Ékszerek, órák, ezüstáruk
legelőnyösebben
KENDÉ-nél Teréz-körut 18

PAPIR, IRÓSZER
üzleti könyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek.
WEINBERGER ÉS FEJÉRNÉL,
VI., Deák-tér 5. (Anker-palota).
Tel.: 420—613.
ÚJÉVI NAPTÁRAK!

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Kodály Zoltán "Sirató éneke" bemutatója az Omike emlékhangversenyén

Az Omike hangversenyén *Bodrogh* Pál elnök bevezetőjében megemlékezett a mártir művészekről, kiknek szellemét e koncert műveikkel, vagy emlékük ihlette kompozíciókkal idézi fel. Köszöntötte a hangversenyen megjelenő, 65. születésnapját ünneplő *Kodály* Zoltánt. Első számként *Rózsa* Vera a bécsi opera tagja Fauré és Musszorgszkij dalokkal gyönyörködtetett. Énekkultúrája, tökéletes szövegmondása, hangfestése e két dalban épp ugy érvényesül, mint stilusérzéke a műsor végén előadott Kodály és Kelen dalokban. Weiner László szonátáját *Petri* Endre és *Lukács* Pál tolmácsolásában élveztük. A Debussy-Kodály hatást mutató, de mégis egyéni ízü igényes technikai és tartalmi mondanivalói maradéktalanul érvényesültek a két művész előadásában. A tel-avivi művésznő, *Zoltán* Irén ereci dalok mellett Bartók és Dvorzsák egy-egy dalával aratott meleg sikert.

A műsor második felében az operaház tagjaiból alakult kamarakórus *Fraknói* Károly karnagy vezetésével *Kodály* erre az alkalomra szerzett *Sirató énekét* mutatta be. A *Bodrogh* Pál versére készült 6 szólamu karmü a Mester legkifejezőbb kórusai közül való. A fojtott zokogástól a fájdalom vad kitörésén át a rezignáció elhalkuló sóhajáig minden érzés ott rezeg a kótafejek közt. Fraknói megiálta és megláttatta a kóla mögött huzódó érzelemskálát és avatott kézzel csiszolta le kodályi finomságura az a-capella énekléshez nem szokott kar egyenetlenségeit. Az előadás mindenképen méltónak bizonyult a műhöz. A zsidó népi kórusok most megjelenő gyüjteményéből is izelitőt kapunk. Egy *Kodály* feldolgozta ősi Borchu dallam — amivel a Mester liturgiánk ősiben gyökerező uj utját jelöli ki — *Kelen* Hugó és *Fraknói* kórusai az uj palesztinai és chaszid zene egy-egy példányával a gyüjtemény három irányu stilus-tagozódásának gyöngyszemei. *Mehler* Hella tell, zengő alt-szólója emelte a kórus szereplésének fényét. *Kadosa* Pál két zongoraművét játszotta el. A modern, bartóki muzsika e képviselői szerzőjüket egyszersmind virtuoz zongoraművészként is megesodálták. Az értékes szinvonalu műsorösszeállitás a szinte emberfeletti munkát végző *Fraknói* Károly karnagyot dicséri, ki nemcsak a testet-lelket kimerítő karmesteri teendőket, hanem a műsor teljes zongorakisérelét is stilusosan, művészi alázattal és kollégiális segitőkészséggel játtta el. Szeretnők, ha minél több ilyen nivós hangverseny járulna hozzá a zsidó zenei élet emeléséhez, mert igy állithatunk márványnál maradandóbb emléket halott művészeinknek.

*

A hangverseny után a Fészek klubban folytatódott *Kodály* Zoltán ünneplése. Többszáz főnyi, jórészt irókból és művészekből álló közönség foglalt helyet a felér asztal körül. Legelőször *Bodrogh* Pál, az Omike elnöke köszöntötte *Kodály* Zoltánt 65. születésnapja alkalmából, majd *Voinovich* Géza, *Kállay* Miklós, *Tóth* Aladár, *Szép* Ernő, *Lontai* dr., *Rubinyi* Mózes, *Görög* Frigyes dr. felszólalása következett, végül *Kodály* Zoltán köszönte meg az ünneplést.

DR. SOLTÉSZ ELEKNÉ

Oroszországból érkezett munkaszolgálatosok névjegyzéke:

Hirsch Terézia, Krasznajarsz, Alkotmány-utca 4.

Korondi Sándor 101/18. Krasznogorszk, Teréz-körut 32.

Schneider Géza 101/334. Krasznogorszk, Teréz-körut 32.

Weiszkorn Miklós 106/4. Krasznogorszk, Sziv-utca 42.

A Degob jelentése Oroszországban tartózkodókról

Krasznojarsz lágerban:

Farkas Márton cipész, 44 éves, Margitta.

Kanlsin Hospital lágerban (1946 év végén):

Dr. Benedek Imre orvos, 36 éves, Miskolc.

Dr. Fried Mór orvos, 36 éves, Mármarossziget.

Dr. Gárdonyi Imre orvos, kb. 46 éves, Budapest.

A DEGOB információs osztálya (Bethlen-tér 2., I. 36.) közlése

A Biblia és a modern irodalom

Dr. *Timár* Magda a Pesti Izraelita Hitközség kulturális ügyosztálya rendezésében tartott *Oneg Sabbat* ünnepélyen szombaton este a „Biblia és a modern irodalom" cimen tartott előadást. Dr. *Herskovits* Fábián pesti rabbi bevezetője után, *Karoly* László kántor héber dalokat adott elő nagy hatással, ő gyujtotta meg a chanuka gyertyákat is. Dr. *Timár* Magda előadásában a minden népet és kort egyformán érdeklő, leghatalmasabb könyvről, a Bibliáról beszélt. Rámutatott az egyes könyvek tartalmának mélységére, örök szépségére, hogyan hat a világirodalomra. Csak a legnagyobbak művészetére utalt, hiszen a végtelen a Biblia-hatás utja. Kiemelte Thomas Mann József művét, hogyan került a nagy iró a Bibliához és a mitoszhoz, emlitette az iró valamint a „József-eposzáról", Kerényi Károlyhoz intézett leveleit. A magyar irodalomból csak a lirát emelte ki. A Biblia hatását fel sem lehet mérni, létünk, tudásunk, bölcsességünk van ebben az örök tiszta, forrásban, amelyhez egyszer mindenki eljut. Az értékes előadásért dr. Herskovits Fábián mondott köszönetet, majd a közönség elénekelte a Hatikvát.

A DEGOB információs osztályának közleményei:

Angolul értő nő kitünően elhelyezkedhet két kisgyermek mellé nevelőnőnek. Érdeklődni: DEGOB. információs osztálya, Bethlen-tér 2.

Farkas Lajosné sz. Nerhaft Ilona elveszett iparigazolványa a DEGOB. információs osztályán átvehető.

Tizenöt év körüli leányt örökbe fogadna vidéken, magas uriasszony. Érdeklődni DEGOB. információs osztályán.

A PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG ÁLTALÁNOS GÉPÉSZETI MŰSZAKI KÖZÉPISKOLÁJA

mérnök-tanári

állásra pályázatot hirdet.

Okleveles gépészmérnökök, akik a pedagógiai pályát kedvelik, okmányaikkal felszerelt és eddigi működésüket feltüntető kérvényüket **1948 január hó 10-ig** adják be az iskola igazgatóságához (XVI. Szent Domokos-utca 10), ahol bővebb felvilágosítást is kaphatnak.

ÜZLET-ÜZEM *átadó?*

FELLNER *által kapható!*

Szent István-körut 30. sz.

Kivándorlók!

Használt és uj

hajókofferek és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszinház-utca **26**

Telefon hivó: 136—816

SZOMBATON ZÁRVA

MESTERLEVÉLLEL rendelkező fiatalember **KERES** Pesten, esetleg vidéken, üzemben lévő

sütődét

bérbe, vagy megvételre. Válaszokat „Bajtárs" jeligére **Tenzer hirdetőbe, Budapest, IV. Szervita-tér 8.**

NEY SIMON szobrász mártiremlékmüvek és sirkő-üzeme **Viola-utca 19.**

Legaktuálisabb könyv!

TÁBORI PÁL

PALESZTINA

c. műve

Az első kiadás elfogyott, a második kiadás most jelent meg.

Teljes vászon, dedikált pld. ára . . **40.— Ft.**

---------- **Itt levágandó** ----------

ÚJ ÉLET kiadóhivatala BUDAPEST, Sip-u. 12.

Ezennel megrendelem TÁBORI PÁL

PALESZTINA c. művét

teljes vászon, dedikált kiadásban, 10% engedménnyel.

----------példányszám.

Név: ----------

Foglalkozás: ----------

Cim: ----------

A szállitást utánvéttel kérem.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

HIREK A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

Gerillaharcok jellemzik a palesztinai helyzetet

Az elmult hét folyamán **szinte** alig akadt nap, amelyen **ne** érkeztek volna jelentések palesztinai összetüzésekről zsidók és arabok, ritkábban zsidók és angol katonaság között. A Zsidó Állam elismerése óta eltelt két hét után most már megállapitható, hogy az arabok reakciója jelentékenyen alatta maradt még a várakozásoknak is. Már jeleztük, hogy **magában az Országban nem sikerült az arab lakosságot egységesen felláziani.** Ezzel magyarázható, hogy a Tel-Aviv—Jaffa határterülettől eltekintve rendszeres harcokról sehol sem lehet szó, **csupán gerillaszerü rajtaütésekről, vagy orvtámadásokról.** Igy a napi sajtó „véres" hirei helyett inkább csak autóbuszok megtámadása — közáporral, vagy ritkábban bombával, — *magános* járókelők leszurása, néha tervszerütlen gyujtogatás jellemzik az igazságnak megfelelően a palesztinai helyzetet. Természetesen igy is sok zsidó és arab áldozata van a zavargásoknak, de **a helyzet teljes félreismerését jelentené annak feltételezése, hogy ezeknek az eseményeknek bármilyen katonai, vagy politikai hatása lehetne az UNO döntés megvalósitására.** Az arab főtanács kuáarcának leplezésére azzal fenyegetőzik, hogy az UNO Bizottság megérkezése a káosz állapotában találja majd az országot. A *Jewish Agency* hivatalos nyilatkozata szerint ez a deklaráció „annak az izgatásnak egyrésze, amely most az Országban folyik. De semmi olyan nem történt, az elmult hetekben, ami a döntés értékét csökkentette, vagy kivitelezését megnehezitette volna. Fel voltunk készülve arra, hogy bizonyos foku vérontás és erőszakosság következik majd — ez azonban nem ismeretlen dolog Palesztinában. Reméljük, hogy az UNO Bizottság hamarosan megkezdi munkáját és a Szervezet tekintélyének birtokában hozzálát a döntés végrehajtásához".

Az elmult héten a rendszertelen arab támadásokra a szakadár csoportok megtorló intézkedésekkel feleltek és ez a magyarázata a megnövekedett arab veszteséglistának. A szakadár csoportok külön akciói ellentétesek a Hagana és a Jewish Agency terveivel. **A hivatalos zsidó szervek ugyanis csakis a védelmet kivánják biztositani és sehol sem lépnek fel támadólag.** Magatartásuk magyarázata: minden megtorló intézkedés ujabb vérontáshoz, ez pedig a viszonyok romlásához vezet. Csak a Zsidó Állam ellenségeinek — araboknak és angoloknak érdeke, hogy a világ Palesztinát az állandó zavargások országának tekintse. A zsidó magatartást Palesztinában éppen az különbözteti meg az arabtól, hogy amig a Jisuv békés együttmüködést kiván az arabokkal, nem utolsó sorban ezek szociális és kulturális felemelése érdekében is, addig az arabok nemcsak a zsidóság, de az UNO ellenségeinek is bizonyulnak.

Különböző papiros értékü hireszlelésekkel kisérletezik az Arab Liga. Azt a hirt terjeszti az arab lakosság között, hogy a jövő héten megindul az arab államok együttes támadása Palesztina ellen. E hirrel legutoljára az UNO döntés előtt akartak támadni. Jelenleg a kisérletezésnek az a célja, hogy a külső segitség megcsillogtatásával lázitsák fel a tömegeiben passzivnak mutatkozó palesztinai arabságot. Ez azonban méltán fordul el a mufti ügynökeitől, mert az arab propagandának csak egyetlen eredménye van: a zsidó felkészülés fokozása. **A Jisuv nem hisz az arab fenyegetésekben, de minden eshetőségre felkészül. A Hagana fegyverben lévő 80.000 emberén kivül a 17—25 éves koru férfiak besorozása ujabb 70.000 fővel emelte a zsidó milicia erejét. Ez a Közel-Kelet számban és felkészültségben legerősebb hadserege.** A J. A. szóvivője szerint a hadsereg már most teljesen ütőképes, de fegyverek tekintetében kiegészitésre szorul. A szükséges lépéseket már ezirányban is megtették. A hirtelen felmerülő 500.000 palesztinai font költséget a Jisuv önadóztatással teremtette elő. Meghatározott időben önkéntes kimenési tilalom megvalósitásával sikerült elérni, hogy a pénzgyüjtők ezrei mindenkit otthon találtak és az önkéntes adót beszolgáltatták.

A multheti hiradásunkban már jelzett **Hagana osztagok a következő helyeken vették át a rend biztositását — mint hivatalos rendfenntartó alakulatok: Tel-Aviv, Petach-Tikva, Ramat-Gan, Bné-Brak, Raanana.** A gerilla támadások leküzdésekor a védelmet ellátó Hagana sokszor találta magát szemben az arab csőcselék mellé kiálló angol katonákkal, akik antiszemita jellegü káromkodások kiséretében lövöldöztek az önvédelem tagjaira. A zsidó halottak jelentékeny része angol golyó áldozata. Megállapitható, hogy a rendfenntartásra kötelezett angol katonaság és rendőrség a legjobb esetben semleges magatartást tanusitott, igen sokszor azonban meglámadta a Haganát, vagy letartóztatta a fegyveresen védekezőket.

Ismét felbomlott az arab egység

Minnél hangosabban hirdeti az Arab Liga főtitkára az arab államok közös „*szent háboru*"-ját, annál bizonyosabb, hogy ujabb és ujabb szakadás keletkezett az angolok által létrehozott és az egységet bizonyitani hivatott ligában. Ez a jelenség nem ismeretlen az arab kérdésben járatosak előtt. Az elmult héten megtartott kairói konferencia után azonban már a „szent háboru" sloganja és a Mufti csatakiáltása sem tudja eltakarni a bekövetkezett szakadást. **Az uj bomlás a palesztinai arabság általános fellázitásának sikertelenségével kezdődött.** Ez jogcimet adott a különböző arab fejedelmeknek a maguk részvételének halogatására és csak abban egyeztek meg, hogy közös záró nyilatkozatban papiron hajlandók — és a propaganda eszközeivel — megvivni a „szent háborut". Már a konferencia elején *Ibn* **bejelentette, hogy nem hajlandó az amerikaiakkal összeveszni és felmondani az amerikai olajkoncessziókat.** Ellenkezőleg, megvéd minden amerikai érdeket. **Egyiptom sem vehet részt a harcban mindaddig, amig Szudán angol katonai kiürités-ével kapcsolatos kérelme a Biztonsági Tanácsban el nem dől.** Beavatkozásával nem kockáztatja az UNO döntését.

— **Az egyiptomi miniszterelnök még a saját UNO megbizottjának a magatartását is helytelenitette.** A tankok helyett csak tevékkel rendelkező **Szirián reteg Irak és Transzjordánia erősebb hadseregétől — fél a bekebelezteléstől.** *Abdullah*, Transzjordánia királya azt remélve, hogy a létesitendő arab államrészt a maga számára szerezheti meg, **nem akar elhamarkodott lépéseket tenni.** Még arra sem vállalkozott, *hogy más arab erőknek átvonulási terepet engedélyezzen* országán keresztül. Ezzel kapcsolatban rá kivánunk mutatni arra, hogy a Palesztinával szomszédos arab államok közül csupán Abdullá-nak van komolyabb hadserege és ha nagyobb arab katonai kötelék valaha is átlépi a palesztinai határt, ugy az a Transzjordán Légió lesz. Ez a légió azonban megáll a Zsidó Állam határán, mert Abdulla igy akarja majd biztositani UNO elismertetését megnagyobbodott államának. **Ha van arab „felvonulás", ugy**

PALESZTINA FELOSZTÁSA AZ UNO JAVASLATA ALAPJÁN

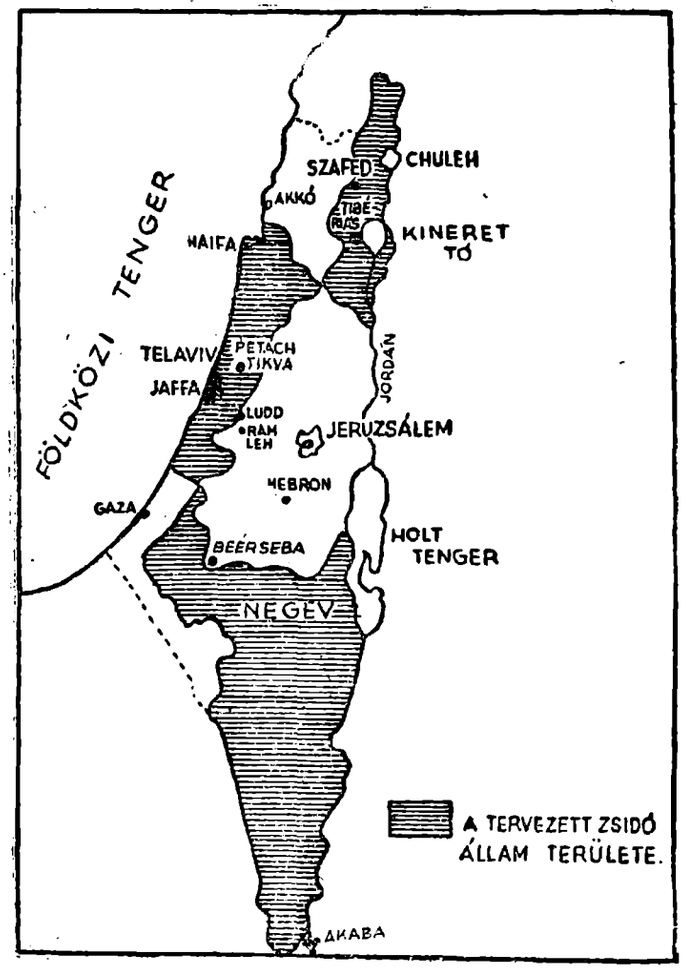

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

az lényegében egymás ellen törlénik a palesztinai arab rész megszerzése érdekében. Ez pedig minden bizonnyal Abdullának sikerül majd — ami nem is a legrosszabb megoldás a Zsidó Állam szempontjából. Abdullával már nem egyszer kedvező eredményü tárgyalásokat folytatott a Jewish Agency.

A Palesztina Bizottság előkészületei

Miután az angol gyarmatügyi miniszter a mult héten a parlamentben hivatalosan bejelentette, hogy Anglia 1948 május 15-én szándékozik átadni a mandátumot és augusztus 1-ig teljesen befejezi a katonai kiürítést is — az UNO kijelölt Palesztina Bizottsága megyorsitotta előkészületeit. Hir szerint **Trygve Lie főtitkár is Palesztinába utazik és a helyszinen maga inditja meg a munkát.** A 60 tagu titkárság vezetésével dr. *Ralph Bunche*-t bizta meg. Dr. Bunche volt az Unescop egyetlen néger tagja és már első palesztinai tartózkodása alkalmával is — érthetően — nagy megértést tanusitott az elnyomottak ügye iránt. Megbizatását nyilván ez indokolja — egyébkénti értékes felkészültsége mellett. A Palesztinába tartó Bizottság előbb Londonba megy, hogy ott megismerje, milyen mértékben számithat az angol hatóságok együttmüködésére az UNO döntés végrehajtása során. Bizonyos jelek arra mutatnak, hogy most már Palesztinában is előkészületet tesz a kormány a hatalom átadására. Egy jelentés szerint a Főkormányzó magához kérette Ben Gurionit „a polgári közigazgatás megszünésével és a katonai kiürítéssel kapcsolatos ügyek megbeszélésére".

A Zsidó Állam és a bevándorlás

Kaplan, a Zsidó Állam sajtódezignálta pénzügyminisztere, Amerikában hivatalosan bejelentette, hogy **az uj Erec 10 év alatt egymilliő zsidót tud és akar befogadni. Az évenkénti bevándorlás átlag 100.000 lesz.** Mindenekelőtt természetesen a különböző táborokban sinylődő zsidók számára nyitják meg az uj haza kapuit. **Térképünk mutatja az UNO által javasolt Zsidó Állam területét. A határok még nem tekinthetők véglegesnek. A helyszinen müködő Palesztina Bizottság hozza majd meg a végérvényes döntést.**

(GELLÉRT)

Székely Emil ékszerész **Rákóczi-ut 26**
Brilliánst, ékszert, aranyat, ezüstöt, órát vesz, cserél és elad.

GYERMEKSZERETŐ, orth. kóser háztartásban főzni tudó keresztlik, levél utján megegyezés. Dánczinger Zsigmond borternelő, Sárospatak.

Az Országos Rabbi Egyesület gyülése

A magyar haladó rabbikar december tizedikén tartott összejövetelét a megujult Erec Jiszraeliel kapcsolatos problémák megvitatásának szentelte. *Kálmán* Ödön elnöki megnyitója után *Schwarcz* Benjamin pesti rabbi ünnepi beszédében foglalkozott a megujuló Erecben és a megváltozott helyzetü galutban a rabbikra váró hivatásbeli feladatokkal. A rabbik épitőmunkájának egy-egy állomásáról értekeztek *Richtmann* Mózes, *Bernát* Miklós, *Neumann* József, *Löwinger* Sámuel, *Róth* Ernő rabbik.

Az ORE *közgyülését* december 29, 30, 31-re tüzték ki. A háromnapra tervezett rabbigyülés egyben szakszerü előadásokat is nyujt a rabbikar tagjainak.

A debreceni zsidóság nagysikerü Palesztina-ünnepélye

Debrecen, 1947 december.

December 7-én, vasárnap délelőtt Debrecen zsidósága nagyszabásu demonstrációt rendezett Palesztina önálló állammá nyilvánításának alkalmából. Az Arany Bika disztermében, ahol a debreceni zsidóság a nagygyülést tartotta, gyönyörüen feldiszitve várta a nagyszámu közönséget. A teremben körül kék-fehér szinek, a hatalmas szinpad hátterében Palesztina térképe, megjelölve az UNO kettéosztási javaslata, a szinpad tetején Herzl élelmagyságu képe. A szinpadtól jobbra piros-fehér-zöld lobogó, balra a vörös zászló, a felállitott előadói asztal mögött kék-fehér szinü zászlók sorakoztak. A teremhez vezető lépcső két oldalán kék-fehér ruhás cionista kislányok és a MUSz rendezőgárdájának karszalagos rendezői sorakoztak.

Pontban ½11 órakor zsufolásig megtelt terem előtt héber és magyar nyelvü beszéddel nyitotta meg a nagygyülést Debrecen legrégibb cionista harcosa: *Grünhut* Henrik középiskolai hittanlanár. Grünhut Henrik *megnyitója után Csengeri* Leo a statusquo hitközség nevében, *Rosenbaum* Aladár pedig az ortodox hitközség nevében szólalt fel. A Magyar Kommunista Párt nevében *Balogh* Elemér, Debrecen város és a Szociáldemokrata Párt nevében *Szabó* Kálmán polgármester beszéltek és pártjaik nevében üdvözölték a nagygyülés közönségét. *Balogh* Elemér külön kihangsulyozta a *Szovjetunió állásfoglalását és szerepét a UNO vitája során. Szabó* Kálmán polgármester üdvözlő szavai után került sor dr. *Singer* Ödön szolnoki főrabbi hatalmas beszédére. Előbb héber, majd magyar nyelven beszélt. Beszédében megrázó szavakkal ecsetelte a kiállott szenvedéseket és mint egyetlen kiutra — Erecre — mutatot rá. *A gyülekezet nevében megköszönte Sztálin, Gromiko és a hatalmas Szovjetunió megértését és támogatását.* A főrabbi beszédét sokszor szakitotta félbe hatalmas tapsvihar.

Nagy tetszéssel fogadott beszéde után a debreceni zsidó iskolák énekkara *Ehrenfeld* Artur tanitó vezényletével ereci dalokat adot elő. Majd dr. *Schwartz* Artur a Chevra Kadisa, *Löwy* László a Magyar Cionista Szövetség nevében beszéltek és méltatták az UNO döntésének jelentőségét. Az ünnepi gyülés utolsó szónoka *Kardos* Pál tanár volt, aki a MUSz nevében elmondott hatalmas beszédében a három lobogót — a piros-fehér-zöldet, a vöröst és a kék-fehért — szimbolizálva, a tanulságot levonva megmutatta az egyetlen járható utat. Löwy László beszéde után *Horovitz* Gábor egyetemi hallgató „Ezekiel látomása" cimü nagyhatásu verset mondta el kifünően.

A gyülés megkezdésekor a kerületi honvédzenekar a magyar és szovjet himnuszt játszotta, mig befejezésül a „tehetzákna"-t játszották el *Verőczei* Ernő főhadnagy-karnagy vezényletével.

A gyülés után az összegyült közönség énekelte a „Hatikva"-t.

A rendezést *Gábor* Dezső iskolaigazgató a MUSz rendezőgárdájával együttmüködve kifünően látta el.

SZÉKELY JÁNOS

Az uj Zsidó Állam ünneplése Győrben

Az elmult pénteken este tartott istentisztelet keretében dr. *Eisenberg* Béla főrabbi nagyhatásu beszédben méltatta a zsidóság történelmében forduló jelentő eseményt: az UNO döntését. „Tiéd Uram a hatalom, a dicsőség, Tiéd a hódolat, amiért felfeszitetted a börtönajtót, széttörted a galutnak rabláncait..." kezdte beszédét a főrabbi, majd a sechechejonu benedikciót recitálta, mire a győri Gyermekotthon kórusának Hatikva éneke, könnyekig megható himnusza zengett fel a gyermek-torkokból.

Dr. Eisenberg Béla főrabbi beszédét folytatva rámutatott arra az ünnepromlásra, amit a kétkedők és kishitüek tesznek azzal, hogy az UNO döntés nyomában megjelent sajtóhireknek a palesztinai eseményekkel foglalkozó részében csak az áldozatokból vonnak le meghátráló következtetést és boruiátóan azt hiresztelik, hogy a zsidóság honfoglaló harca kudarccal fog járni. Most már lejárt a közömbösség ideje és tudomásul kell venni, hogy a 2000 éves vándorut célhoz vezető kanyarba hajlott. Az ereci levegő zsidó életet teremt azok számára is, akik eddig nem találták meg a kapcsolatot a zsidó nép közösségével. A gyermekkórus Jiszmöchu énekének dallamossága emelte az ünnepi hangulatot, majd a Techezákná himnuszának akkordjaival fejeződött be a hálaadó istentisztelet.

A nagykanizsai hitközség diszközgyülése

A Nagykanizsai Izraelita Hitközség és a Magyar Cionista Szövetség nagykanizsai szervezete december 7-én, délelőtt 11 órakor a hitközség kulturtermében diszközgyülés keretében emlékezett meg Palesztinának önálló zsidó állammá való alakulásáról. A diszközgyülésen Nagykanizsa és környékének zsidósága teljes számban megjelent és az ünnepélyesen feldiszitett teremben emelkedett lélekkel vett részt az ünnepségen. *Demeter* László, a hitközség elnöke üdvözölte a megjelenteket és ismertette az államá alakulás történetét. *Hamos* István a Magyar Cionista Szövetség helyi szervezete nevében üdvözölte az uj államot. Szavainak befejeztével alkalmi kórus G. *Pauk* Anni zenetanár vezetésével Halleluját énekelt, majd dr. *Vajda* Zsigmond mondott ünnepi beszédet. A diszközgyülés üdvözlő táviratot küldött Chájim Weizmannak, a Jewish Agency vezetőjének és a Magyar Cionista Szövetség Központjának. *Brandl* József hitközségi elöljáró tekintélyes összeget ajánlott fel a Palesztinába kivándorolni kivánók támogatására létesitendő alap részére, majd számosan felajánlották a vissza nem tért deportáltak emlékére Palesztinában ültetendő fák vételárát. A diszközgyülés a Hatikva elénekelésével ért véget.

Jóminőségü, megbizható, szigoruan **kóser baromfi** olcsón kapható KUPFERSTEIN-nél, Almássy-tér 11.

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja mutassa meg
RENCZES fodrász- és hajfestőmesternek VI., Csengery-u. 84. Hajmunkák. Pedikür

HAJFESTÉS
Tartós ondolálás
elsőrangu munka,
ETOILE
fodrászszalon
IV. Fehérhajó-u. 2
(Bécsi-u. sarok) Telefon: 180-425

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

A Pillanat...

Tel Aviv, Kiszlév 21., dec. 4.

A Pillanat régóta itt bujkált mindenkiben, mint egy különös, borzongató láz...

Egy rendkívüli ünnepi készülődés boldog izgalma hatott át mindent az országban — láthatatlan szellemkezek Dávid király bihor palástját kefélik, simítják és uj gyémántokkal ékesítik lehullt koronáját...

A várban a vendégjárás sürgése-forgása, kapuk, ajtók tárulnak és friss szél járja át az ódon falakat — Salamon fejedelmi palotájában drága kelyhekkel, sulyos aranyveretes kupákkal terítenek, serény udvari szolgák hozzák a pompás elefántcsontirónust.

Fehérköntösü próféták, hárfás leviták, drágakövel ékesitett rabbiták állnak őrt a Szentélynél... Ők fognak felügyelni a határozásoknál, amit Salamon király elrendelt. A nyugati falnoz fognak épiteni az első templomnak a mintájára... csak másfajta anyagot használnak majd... valamit, ami drágább a cédrusfánál, gránitnál, márványnál az Ur előtt és a királynak is.

Összegyüjtötték azokat a köveket, mellyel 2000 esztendőn keresztül megdobálták Izráel népét szerte a világban — összegyüjtötték rubintjait az elhullt véresöppeknek és nemes gyöngyeit a könnyeknek... Az Ur a legmagasabb épitési szakértő ugy nyilatkozott, hogy az anyag már elég...

Juda Makkabi hősi harcosai is készülődnek, vértjeiket és fehér lepuk selymes szőrét fényesitik — Matatjahu főpap kis örökmécsese fénylő, világító, ünnepi fáklyává erősödik...

Józsua kürtösei ujra ott állnak Jericho omladozó falai előtt és Mozes népe, mely kétezer évig ette a sanyaruság kenyerét a rabszolgaság országaiban, levegnul az Igéret földjére...

Kicsi a nép, kevés azoknak a száma, kik a piros vértengeren száraz lábbal átkeltek, de erősen, bizlosan állnak hajdani dicsőségük szinhelyén.

Letünt nemzedékek szellemei lebegik körül őket, véres árnyak kisértenek — de a nép előre néz a hajnalcsillagnak és kelő napnak irányába és tudja az utját...

Nem akarja kezébe a jogart, nem akarja kezébe a fegyvert, de elsősorban és semmi szin alatt és soha többé nem akar a kezébe vándorbotot!

Az ekét akarja megfogni, meg a kaszát, a sarlóval akar bánni és vezetni a traktort. Ültetni akar szőlőtőkéket és figefát és pihenni akar alattuk.

A Földet akarja, mely mint egy jó, öreg édesanya várta őt haza. Kétezer évig dédelgette szivében a reménységet, tudta, hogy egyszer megérnek hozzá idegenbe szakadt gyermekei — ha bárhol is sinylődnek rabságban, vagy bárhol is próbálnak melegedni kölcsönkapott fények hideg tüzénél...

A Földet akarja a nép — bölcsőnek és temetőnek — és mindent a Földnek akar adni, ami a bölcső és temető között van. Az ünnepi készülődésben régóta résztvesz és segit a Földnek feldisziteni asztalát.

Az uj településeken egymás után gyulnak ki a fények, mint a szombati gyertyák és mindenütt, ahol kigyulnak a fények, lehántják a föld ócska, poros takaróját, leszedik róla a köveket, megtisztitják a tüskéitől, bozóttól, felszáritják mocsártócsáit és szép virághimes, selyem-füves, uj terilőt borítanak rá.

Aranyló buzamezőket helyeznek rá fonatos kalácsnak, dusfürtü szőlőtőkét szentelő bornak — tavaiban kövér halak nyüzsögnek és friss, kristálytiszta, hüsitő vizet is talál már a vándor, aki a szombati lakomára beléved.

*

Aztán egyszercsak eljött a nap és a Pillanat. A feszült, mélységes csöndben tisztán lehetett hallani egy óriási szív gyors, izgatott dobogását. A nép szive dogogott és szerte a világban az a sok kis szál és ér, mely elszakithatatlanul oda van nőve ehhez a szivhez, mind lázasan vert és forrón sistergve futott át rajta a vér...

Aztán beleveszett a Pillanat sikoltásokba és ujjongásba, mint egy gyermek szülése...

A Sors haladt át sulyos, döngő lépteivel és megremegett alatta a föld. Mintha a zugó szelek innen futnának széjjel a világba és még teljes, együttlévő erejüket előbb itt próbálnák ki. Mintha a tenger jött volna egész közel morajával és muzsikájával.

A Hatikva volt, a reménység dala, a hymnusz, mely ilyen elemi erővel tört fel a lelkekből. Nőtt, terjedt, áradt az éjszakában, mint egy medréből kilépő, hatalmasra dagadt folyam, mely zsilipeit, gátjait, korlátait tépi fel. A kétezer évig béklyóba vert szabadság ujjongó, diadalmas, győzelmi dala volt.

Száll az ének, lobognak a zászlók, lengenek a kendők, hull a virág és ömlik a könny. Kétezer évnek keserü, maró szenvedés-sajtolta könnye után az öröm megrendült, felszabadult sirása.

Aztán tánc kezdődik, szédült, mámoros, lankadatlan, egész éjjel, egész nap...

Felvonulások, végnélküli menetek, virágos, szalagos, tömött kocsik, autók, kerékpárok...

Iskolásgyermekek hosszu sora, délceg, sudár fiatalság, prófétakülsejü öregek. Csupa ragyogó szem, csupa daloló száj... Mennyi dalunk van — mennyi zászlónk van...

Ott lobognak magasan, büszkén a kezekben, házakon, iskolákon és templomok kupoláin.... *Még az angol tankokra és páncélosokra is jut belőlük.* Ma a kék-fehér zászló „védelme" alatt száguldoznak az utcákon és az angol katona zsobonyán is ott ékeskedik a zsidó szabadság ünnep jelvénye. Néha beállnak egy körbe és Horát táncolnak.

A poharak és üvegek is szaporán ürülnek a „Medina Ivrith"-et éltetve. Ezuttal kivánjuk, hogy az Ur hallgassa meg őket...

Nem volt népnek még ilyen mámoros ünnepe — de olyan nép sem, mely jobban rászolgált volna.

A történelem ólmos lassusággal pergette nagy naptárának lapjait.

Szürkebetüs hétköznapok, feketebetüs gyásznapok szerepeltek rajta, a piros betü sem az ünnepet jelentette rajta, hanem a vér szinét. De a végén aranyos fénnyel ott ragyogott a Pillanat...

A Pillanat, amelyet zsolláros költők, lángszavu próféták, hivők, rajongók jövendöltek meg, melyben hittek töretlen hittel, Megszállott Messiásvárók tudtak róla homályos kis imaházakban — anyák énekeltek róla gyerekük bölcsőjénél — és vértanuk a máglyán.

*

Az Idő megállt. A holnap ezer gondjaival és veszélyével messze van, a kétezer év minden szomoruságával és szenvedésével messze van. A mámor könnyü, rózsaszinü köde von be mindent és teljes szépségében, nagyszerüségében üli ünnepét a Pillanat...

JUNGREISZ ELZA

A NAP ZSIDÓ SZENZÁCIÓJA!

Minden zsidó szivet, de minden zsidóul érző embert is elragadtat, lelkesit és együttesen örvendenek annak a páratlan eseménynek, amely a

VARSÓI JIDDISCH SZINHÁZ

minden esti és d. u. előadásán megujul, a ZENEAKADÉMIA KISTERMÉBEN, ahol a szezon legnagyobb slágeroperettjét játszák, a közkedvelt

MISCHA BERNSTEIN

és müvészegyüttese felléptével:

MAZEL IN LIEBE

(Szerencse a szerelemben.) Operett 3 felv. és 1 képben

Telve zsidó aktualitásokkal, zsidó millő, gyönyörü jiddisch zene, dal, tánc, humor stb. Senki se mulassza el, hogy a szenzációs darabhoz jegyeiről előre gondoskodjon

Az előadások este pont 7 óraker, délután pont 4 órakor kezdődnek!

OKVETLEN NÉZZE MEG!

PERZSA

szőnyegek

VÉTEL ELADÁS **UNGÁR** Király-u. 14 és Rákóczi-ut 24

A pontos, megbizható

„DAVAJ" BOY-vállalat

mindent elintéz. — (Éjjel-nappal) Óránként 6 Ft.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Uj KÉZIKOCSIT honnan végy? Bajnok-utca 34

Jómegjelenésü,

komoly, intelligens, középkoru özvegyasszony, volt kereskedő, bármilyen elfoglaltságot keres. „Megbizható 40" jeligére a kiadóba.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Figyelem!

Duplán füstölt libahus
Frissen elvasztott libazsir
Zsirnakvaló, husvéti is kapható:
Freireich Henrick orth. **kóser haromfikereskedő, Debrecen, Pásti-utca 2.**

KERESEK egy jóhangu zongorát, kisfiamnak, esetleg vidékről. „Azonnali fizetéssel" jeligére a kiadóba.

Samesz és bálkóre, esetleg alef bél chimesrése állást keres Stern Lajos, Debrecen, Holló János-utca 72. szám.

KISEBB HÁZTARTÁSHOZ ajánlkozik jól főző bejárónő. „Hűséges" jeligére a kiadóba.

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik, mindenhez értő fiatalasszony, vidékre is. „Szombattartó 48" jeligére a kiadóba.

ANYA NÉLKÜL MARADT két éves kisfiam mellé meghizható, intelligens **nevelőnőt keresek,** vidéki nagyvárosba. Ajánlatokat **„Gabika"** jeligére **Patakhoz, Bajcsy Zsilinszky-ut 29.**

VASALÓNŐ, férfiing, pipere, függöny, háziruha vasalásához **ajánlkozik.** Legkényesebb igényt is kielégíti. Cim: **Streiné, III., Bécsi-ut 52. földszint 3.**

ÜGYES lebérvarróné házakhoz ajánlkozik, gyönyörűen javít. **VIII., Léval Oszkár-utca 37. özvegy Steiner Gyuláné**

Angol, francia,
német nyelvoktatást vállal, társalgási módszerrel. Mérsékelt árak mellett, csoportosan is. **Breuer Jenőné, Dob-utca 3. I. emelet 10.**

NAGYOBB BÉRHÁZBAN házfelügyelői állást vállal izr. vallásu rendőr, cserébe főbérleti szoba-konyhás lakást adhat. **Kalocsai Vilmos, Wesselényi-utca 75. földszint 3.**

EGYSZEMÉLYES kóser háztartásom ellátására jól főző
pedáns középkoru zsidónőt keresek, ki egy szoba takaritását is vállalja. Az állás január hó elején töltendő be. Fizetési igény ismertetése mellett levélbeni megkeresést kérek. **KAIN JÓZSEF Kisvárda.**

Orvosi rendelő, modernül felszerelve (bel-, nőgyógyászat) **központban átadó, eladó. „Budapest"** jeligére a kiadóba.

Perfekt német nevelőnőt
hosszabb praxissal felveszek, két elemista gyermek mellé. Angolul tudó előnyben. **Thököly-ut 14. I. em. Spitzer.**

FOGORVOSHOZ kezdő asszisztensnőnek ajánlkozik, urileányon, esetleg fél napra gyermek mellé is elmenne. **„Állandó 8701"** jeligére a kiadóba.

HIREK

— **Orthodox Vallásos Félóra a Rádióban.** December 23-án, kedden reggel félnyolc órakor orthodox vallásos félórát közvetit a Rádió a studióból. Beszédet mond *Rosenbaum* Tibor kisvárdai főrabbi. Énekel *Berkovits* Á. pesti kántor. A kóras böjti énekeket ad elő, *Speiser* Márton feldolgozásában. Kisér *Gottschall* Jakab. Vezényel *Speiser* Márton.

— **Stephen Wise felesége meghalt.** New Yorkból táviratozzák, hogy Stephen Wise-nek, a kiváló newyorki rabbinak és cionista vezérnek felesége meghalt. Louise Wise halála nemcsak férjének pótolhatatlan vesztesége, akinek legkitünőbb munkatársa, előadó utjain kisérője és fáradságos és odaadó munkájában társa volt; a veszteség az amerikai és európai zsidóságé is, mert Louise Wise minden szociális ügy szolgálatában állt és az egész európai zsidóság megsegitésén fáradozott. A Zsidó Világkongresszus Magyarországi Szekciójának árvaháza az elhunyt nevét viseli.

— **A Magyar Cionista Szövetség Országos Sekelirodája** (Budapest, V., Arany János-u. 29.) felkéri mindazokat, akik sekeleket Budapesten vagy vidéken terjesztés céljából átvettek, hogy azokat az Országos Sekelirodával haladéktalanul számolják el.

— **A bonyhádi mártiremlékmü leleplezése.** A Bonyhádi Congressusi Izraelita Hitközség mártirjainak emlékművét december 21-én, d. e. 11 órakor leplezik le. A gyászünnepség a templomban kezdődik, majd a sirkertben folytatódik. A rabbinátus a gyászolók részére a gyásznapra böjtöt rendelt el. Budapestről a gyászolókat autobusz szállitja Bonyhádra és vissza. Jelentkezni december 19-én, 12 óráig lehet az Ankerköz 2. (kávémérés) alatti autobuszállomáson.

— **A Szocialista-Cionisták** (Ichud-Mapáj) **Pártja** legközelebbi összejövetelen (dec. 22., d. u. 6 óra, Fürst S.-u. 21/b) *Gonda* László ad elő *„Zsidóság és asszimiláció"* cimmel. Közreműködik: *Fehér-Lavon* Sándor hegedümüvész.

— **Az Országos Rabbiképző Intézet** az önálló Zsidó Állam nemzetközi elismerése és a Chanuka ünnep alkalmából homiletikai pályázatot irt ki. Dr. *Scheiber* Sándor professzor a homiletika tanára *Schwartz* Mose és *Sebestyén* András között osztotta meg a kitüzött pályadijat. *Fleissig* Rafaelt pedig jutalomban részesitette.

— **A budapesti aut. ort. izr. hitk.** dec. 1-én ünnepélyes keretek között emlékeztek meg az UNO-nak a Zsidó Állam megalakitásáról szóló döntéséről.

— **Ősi börisz-ünnepség.** Bensőséges családi ünnepségre gyült egybe vasárnap délután a pesti hitközségi alkalmazottak nagy családja. *Behár* Mártonnak, az alapitványi ügyosztály vezetőjének ujszülött fiát vették fel az ősi törvények szerint Ábrahám szövetségébe. A vallási rituálék befejeztével a meghivottak a hagyományos lakománál foglaltak helyet. Az ünnepi beszédet dr. *Kalona* József tartotta, amelyben felhivta a jelenlévők figyelmét arra, hogy milyen *fontossággal bir vallási megerősödésünk szempontjából az, hogy az ujszülött finggyermeket Ábrahám szövetségébe felvegyék,* a leánygyermekeknek pedig zsidó nevet adjanak. *Domonkos* Miksa ügyvezető beszédében üdvözölte az ujszülött szüleit, majd ő is hangsulyozta a hagyományos szövetség jelentőségét. Végül dr. *Salgó* László rabbi mondott imát.

— **Eztistlakodalom.** *Ausländer* Sándor és neje folyó hó 13-án érték el házasságuk 25 éves évfordulóját. Ez alkalomból 500 forintot juttattak el lapunk utján a Keren Kajemeth részére. Az évforduló megünneplését legközelebb Erec Israelben fogják megtartani, mikor egyesülni fognak kint élő három gyermekükkel.

— **Házasság.** *Teller* Gertrud, *Löwi* Mórné, a Pesti Izraelita Hitközség tisztviselőjének leánya és *Adler* Ödön f. hó 14-én Miskolcon házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

— *Grossmann* Miklós Cserépfalu és özv. *Löwi* Edéné Bpest, házasságot kötöttek.

— **Eljegyzés.** *Lipschitz* Éva Sátoraljaujhely—Békéscsaba és *Guttmann* Tibor, Ózd—Budapest, jegyesek. (M. k. é. h.)

A Jiddis Szinház

„Mazel in Liebe" (Szerencse a szerelemben) cimü darabjáról lapunk legutóbbi számában már irtunk beszámolót. Mégis visszatérünk az előadásra, hogy ujból méltathassuk a szereplőket, illetve a társulatot, amely meleg elismerést érdemel azért az odaadó igyekezetért és lelkes buzgalomért, amit nehéz körülmények és szerény lehetőségek között a közönség kegyeiért estéről-estére latbavet. Mischa *Bernstein*, ez az univerzális tehetség, aki mindenekelőtt nagyvonalu drámai színész, énekelni, táncolni is remekül tud! Orosz táncot ugyanazzal a hévvel jár, mint *magyar csárdást*, sőt *magyar nótát is énekel*, mondhatni hibátlan kiejtéssel és üzes temperamentummal. A „hallgató" magyar dalt ugy adta elő, mint aki igazán megérezte a magyar nóta és a magyar érzésvilág legfinyegét. Amikor pedig, az önálló zsidó haza himnuszát énekli, illetve, amikor megadja a „stimmet", a közönség lelkesen veszi át a dallamot és zugva-zengve ismétli a Hatikvát. A színész nem lehet mást, vigyázzba merevedik a szinpadon és a zsufolt nézőtérre tekint, amely dalkarrá alakulva demonstrál a szabad Palesztina mellett. Hadd soroljuk itt fel valamennyi szereplő: Karola L. *Heller*, Berec *Teitelbaum*, Sally *Bernstein*, Susi *Schaffer*, Abrama *Leibovics*, Frieda *Pernstein*, Max *Furmansky*, Aron *Neimann* és Beczalel *Pickel* nevét, akik valamennyien részesei a budapesti Zeneakadémián vendégszerepló Jiddis Szinház sikerének.

— **Halálozás.** Kiszlév hó 22-én (november 30.) kisérték utolsó utjára a gyászolók nagy tömege között dr. *Boros* Tibornét, az orth. iskolák tanárnőjét. Az elhunyt tanárnőt, az orth. hitközség volt főhitkáránk leányát, *Deutsch* Béla, *Singer* Jenő rabbik, dr. *Stern* iskolaszéki elnök, *Reif* Ármin igazgató és sógora, *Löffler* Imre búcsuztatták.

ELADÓ 5 drb templomesillár és 2 drb batágu gyertyatartó. Cim a kiadóban.

Fájdalomtól megtört szivvel jelentjük mindazoknak, akik szerették, tisztelték és becsülték, hogy a legjobb férj, apa, nagyapa, testvér, após és rokon

Streit Miksa

f. hó 9-én, 66 éves korában, hosszas türelemmel elviselt szenvedés után visszaadta nemes lelkét a Teremtőnek. Emléke legyen áldott mindörökké.

Irhabundák Átszabások **KLEIN EMIL** Telefon 227-105. **szücsmesternél** VII., Wesselényi-u. 33. II. emelet 5.

PARÓKÁK, PÓTRÉSZEK
békebeli minőségben, művészi kivitelben
ALTSCHÜLER E.
HAJMŰTERMÉBEN
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
TELEFON: 421—057
Modern hölgyfodrászati kiszolgálás

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Oneg Sabbat Budán

Chanuka szombatján az ünnep szempontjából időszerűen *Hellas és a zsidóság* címmel tartott előadást dr. *Trencsényi Waldapfel* Imre egyetemi magántanár. Az illusztris előadó, a költő, aki a próféláknak is kitűnő tudósa, a görögséget, mint a poétizmus népét állította szembe a zsidósággal a profétizmus népével, kihangsulyozva, hogy Hellas népének köszönhető, hogy a zsidó szentirás, a mi szentirásunk, az egész világ szentirásává lett.

Dr. *Benoschofsky* Imre főrabbi köszönte meg a mindvégig lebilincselő érdekes előadást, amelyet nagyszámu közönség hallgatta végig.

Sirota Sándor főkántor szombati zsolozsárai őszinte áhitatot keltettek művészi előadásukkal.

Gyertyagyujtás fejezte be az ünnepi összejövetelt.

A legközelebbi Oneg Sabbatot *december 20-án délután 4 órakor* rendezik a III., Kunfi Zsigmond utca 49. szám alatti tanácstermében. Dr. *Szönyi* Géza a Szochmut kiküldötte fog előadást tartani: *Ujság, színház, irodalom Erec Jiszraelben* címmel. A jelképes szeretet-vendégséggel kapcsolatos összejövetelen vendégeket szivesen lát a budai elöljáróság.

— **A M. C. Sz. Joint Csoportjának hangversenye.** A M. C. Sz. Joint és Intézmények Csoportja december 10-én, szerdán este 8 órakor nagysikerü hangversenyt rendezett a Zeneakadémia nagytermében. A termet zsufolásig megtöltő közönség előtt a kék-fehér zászlók, Herzl óriási képe és a hatalmas villanymenóra szimbolizálta a Chanuka és a Zsidó Állam ujjászületésének kettős ünnepét. Dr. *Gálos* Henrik elnök megnyitó beszéde után *Salamon* Mihály, a M. C. Sz. elnöke tartott ünnepi beszédet.

— **Napközi-otthon avatása Budán.** A Budai Izraelita Hitközség lágymányosi körzete az ujjáépitett „Baracs" iskolában Chanuka hetedik napján napközi-otthont avatott. *Gellért* Gyula körzeti alelnök megnyitója után dr. *Benoschofsky* Imre főrabbi jelképes mezuza felerősitéssel felavatta és megáldotta a helyiségeket és a gyermekeket. A Hitközség nevében *Nagy* László József tanügyi előljáró, iskolaszéki elnök iktatta be a napközi-otthont a hitközség intézményei közé. *Leimdörfer* Árminné ismertette a megalakulás történetét és köszönetet mondott mindazoknak, akik hozzájárultak a tervek megvalósitásához. *Sirota* Sándor főkántor Chanuka-gyertyagyujtása után dr. *Klein* Miklós rabbi mondott ünnepi beszédet. *Nemes* Lipót tanár a főváros nevében, *Varsányi* Géza tanár a Joint nevében üdvözölte az uj napközi otthont, *Mohos* Jenőné a gyermekek és a szülők nevében fejezte ki köszönetét.

— **Székfoglaló előadás.** Dr. *Láczer István* vezetőtanár, műegyetemi előadó, tanulmányi felügyelő, a Magyar Pedagógiai Társaságnak december 20-án, szombaton délután 5 órakor a Bölcsészettudományi Kar épületében (VIII., Múzeum-körut 6—8.) leendő ülésén „*A mai angol iskolaszervezet jellegzetes vonásai*" cimmel székfoglaló előadást tart. A belépés dijtalan. Vendégeket szivesen látnak.

— **Nyilatkozat.** Alulirott *Orosz* György, a Zsidó Ut 1947 máj. 30-án megjelent számában „Mikroszkóp alatt" cimmel, a „Fény" májusi számának „Nőoldal" rovatában megjelent „Magányos asszonyok a Jointban" c. cikkel kapcsolatban a lap főszerkesztőjéről, a „Nőoldal" rovatvezetőjéről és a cikk irójáról azt állitottam, hogy bár zsidó pénzből élnek, antiszemiták. — Időközben tudomásomra jutott, hogy a közlemény egy felügyeleti hatóság intézkedése következtében megesonkitva jelenlétett csak meg és igy félreérthetővé vált, de e félreértésemen kivül is meggyőződtem arról, hogy a lap támadott munkatársait mindenkor, — igy a szóbanforgó cikk megirásakor is — a zsidó célok komoly és őszinte szolgálata vezeti. — Ilyképpen kötelességemnek tartom leszögezni: mélyen fájlalom, hogy irásommal a megtámadott személyeket megbántottam és nekik olyan magatartást és célokat tulajdonitottam, amelyek valójában a leglávolabb esnek tőlük. *Orosz György.*

— **Adomány.** *Rosta* Ferenc 200 forintot adott át nekünk, a Keren Hajeszod részére, dr. Herschkovits Fábián pesti rabbi egyik funkciójára való megemlékezésül. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

Özv. Armuth Márkné a Leányárvaház részére 10 forintot adományozott. Rendeltetési helyére juttattuk.

— **Az MCSZ Joint csoportjának miskolci tagozata** dec. 6-án tartotta meg nagy érdeklődés mellett első műsoros estjét a miskolci hitközség uj kulturtermében. A többszáz főnyi hallgatóság előtt dr. *Gálos* Henrik az MCSZ csoportjának elnöke az európai zsidóság gazdasági, politikai és kulturális életét ismertette. Nagy érdeklődéssel fogadták *Péterfi* Endre erről kiküldött beszámolóját. *Spitzer* Vilmos karcagi főkántor jiddis dalokkal, *Gránát* József és fia hegedüszámokkal, a Hasomér Hacair énekkara héber dalokkal szórakoztatta a közönséget. Dr. *Szász* Károly, a miskolci Joint elnöke mondota a megnyitót. A sikerült estet *Ehrenfeld* Jenő az MCSZ miskolci csoportjának elnöke zárta be.

Pályázati hirdetmény
a zsidó egyetemi és főiskolai hallgatók számára

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA keretében működő Ösztöndij Tanács az angol zsidóság szervezeteinek adománya folytán e célra rendelkezésre álló összegből ösztöndij-pályázatot hirdet.

Egy egy ösztöndij összege 2400 forint, melyet a jutalmazott havi 200 forintos részletekben kap kézhez. Rendkivül indokolt kivételes esetekben az Ösztöndij Tanács magasabb havi összeget, illetve hosszabb időtartamot is megállapithat.

Pályázhat bármely hazai egyetemre vagy főiskolára beiratkozott zsidó vallású egyetemi vagy főiskolai hallgató, ideértve az olyan hallgatókat is, akik szigorlati vagy gyakorlati évüket töltik.

Ösztöndijban kizárólag kiváló előmenetelű egyetemi és főiskolai hallgatók részesülhetnek. A végzett tanulmányokat, a kiváló előmenetelt és a netán már kifejtett tudományos munkásságot a kérvényben vagy külön mellékletek kapcsán megfelelően igazolni kell.

A pályázati kérvények a magyarországi Izraeliták Országos Irodájához nyujtandók be (VII., Sip utca 12., II. 37.) legkésőbb folyó évi december 31 ig.

Borotválkozzon a valódi „HARAB" svájci **villanyönborotvával**

Vallási szempontból kifogás alá nem esik. Használata könnyü és kellemes. Kapható jobb drogériákban, késes és elektromos szaküzletekben. Ha valahol még nem kapható, ugy forduljon a képviselethez: **Kosztelitz és Tsa. Budapest, V., Sas-utca 11. Telefon: 188—499.**

IRÓGÉP,
Számológép.
Vétel. Eladás. Javitás.
Karbantartás.
FUNK JÓZSEF
V., Csáky-u. 4. Telefon: 129-220

Molett urak figyelmébe!
Kényeimetlen, szük ingét kibővitem, megjavitom!
Női és férfi felsőruhák hozott anyagból is.
INGKLINIKA
Szentkirályi-u. 2 (Rákóczi-nál)
Musz. özv. üzlete. Az Uj Élet olvasóinak 10% engedmény

Talesz, t'filin kegyszer és héberkönyvek vétel-eladás
Jahrzeittábla készites.
UNGÁR MÓRNÁL, Király-u. 17. kapu alatt vagy I. emelet 4.

Gyermekéről készittessen
sorozat-képeket, saját otthonában. Ragyogó képek, olcsó árak! **Erdélyinél,** V., Bajcsy Zsilinszky-ut 36. Telefonszám: 189—552. Hivjon, jövök!

KÜLFÖLDRE GRAVITÁLÓ hölgyek részére átképzés a női kalap készitésre **6 hét alatt.**
Külföldön elsőrendü megélhetésl
V., KISS JÓZSEF-UTCA 17, földsz. 5.

EGYEDÜLÁLLÓ, nyugdijas özvegyasszony keres különbejáratu szobát, lehetőleg a hetedik kerületben. „Esetleg ellátással" jeligére a kiadóba.

KALAPJA piszkos, formátlan? Rendelhetőhozza LAMPERT kalapos mester, Budapest, VII., Jókai-tér 6. szám, udvarban

MEGBIZHATÓ, főzéshez némileg értő, vallásos érzelmü, lehetőleg egyedülálló nőt, azonnali belépésre keres az Országos Bikur Cholim Egyesület, Dessewffy-utca 23.

Pékséget bérbe
vagy átvennék, önálló, 32 éves pékmester, iparral, benősülés lehetséges. „Tőkével rendelkezem" jeligére a kiadóba.

3 órán belül **IGAZOLVÁNYKÉP** 3 drb 10 Ft.
Foto Párisi Nagy Áruház

RÁDIÓ, PORSZIVÓ és villamossági cikkek
SZENCZERNÉL VI., Vörösmarty-utca 31 sz.

Női, férfi, gyermek **IRHABUNDA VÁSÁR** a készitőnél. Átszabások
WACHTEL szücs VII., Nagydiófa-u. 2 (Rákóczi-tinál)
Szombaton zárva.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

ESKÜVŐRE

férfi- és női ruhák és beléptők kölcsönzése és vétele. Vidékre is. **RÓTH**, Akácfa-utca 6. üzlet. Tél.: 421—290.

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetítő irodája Erzsébet-körut 35., III. 12. délután 4-től, komoly, előkelő megbízások.

35 ÉVES FIATALEMBER keres intelligens, jó családból való leányt, 24—30-ig, **házasság céljából,** hozománnyal. Kimerítő levelet lehetőleg fényképpel, **„Szigorúan diszkrét"** jeligére a kiadóba.

Jól szituált

50 éves, saját lakással biró **kereskedő,** korban és vagyonban hozzáillő hölgyet — lehet özvegy is — **feleségül venne.** Lehetőleg fényképes választ kérek **„Komoly boldogság"** jeligére a kiadóba

PRIVÁT SCHADCHEN, a legjobb körökbe is bejáratos, ajánlja szolgálatait hölgyeknek és uraknak. Leveleket **„Privát Schadchen 17"** jel. a kiadóba.

GOMBÓ LÁNY, Büdszentmihályról, aki most Kispesten, nagynénjénél van, jöjjön el **Király-utca 40. V. em. 1-be.**

A HAPOEL M. S. E. hírei

Football szakosztályunk szép győzelmekkel fejezte be az őszi idényt. Bebizonyította, hogy ebben a sportágban komoly és erős tényezőként vesz részt.

Boxolóink kemény edzéseket tartanak, hogy megállják a helyüket Szolnokon és Győrött, ahol a közeljövőben barátságos mérkőzés keretében küzdenek meg a helyi ellenfelekkel.

Torna edzéseinket egyre több sportbarátunk látogatja.

Ping-pongozóink folyó hó 8-án, hétfőn megérdemelt győzelmet arattak 10:5 arányban Csepelen a CSMTK csapata felett.

Uszóink hetente kétszer tartanak edzést a Margit-szigeti fedett uszodában.

Röplabdázóink szorgalmasan edzenek a *napokban induló* vidéktornára.

VIDÉK: A HAPOEL 11 vidéki városban kezdte meg munkáját, táborába vonva a vidéki dolgozók és ifjúság széles rétegeit. A szegedi „Dálnok-magyarország" lelkes cikkben számol be a szegedi HAPOEL asztali-tenisz csapatának legújabb győzelméről, amikor is a makói VSE csapatát 14:4 arányban legyőzték. A szegedi HAPOEL-nak ez volt a második győzelme és most már biztosan tör a bajnokság felé, amelynek megnyerése a HAPOEL számára az NB I-be jutást jelenti.

Győri sporttársaink ismét nagy győzelmet arattak, amikor is a győri HAPOEL asztali-tenisz csapata 13:3 arányban legyőzte az OVIRT csapatát és ezzel a bajnokság első helyére került!

Schulz Jenő cég

órás-ékszerész (órajavítás)

VII., Wesselényi-u 6., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTEL! Tel.: 422-345. ELADÁS!

Akik jeligés hirdetésekre

közölt válaszaikat személyesen hozzák be a kiadóhivatalba, leveleiket a hivatal ajtaján felszerelt levélszekrénybe is bedobhatják.

Társaságbeli legdiszkrétebb házasságközvetítő. **Doktorné** Király-u. 67. I. 3. Telefon: **421-930**

KERESEK textilüzlettel és lakással rendelkező hugomnak házasság céljából, 50—55 év körüli, intelligens urat. Lehet vidéki is. **„Jó élettárs"** jeligére a kiadóba.

CSINOS, molett URIASSZONY, berendezett lakással, havi 900 forint jövedelemmel, **férjhezmenne,** kizárólag intelligens uriemberhez, 45—55 évig. **„Egzisztenciával biró 20"** jeligére a kiadóba.

VIDÉKI VÁROSBÓL, 52 éves, volt vendéglős és kávés, jelenleg állásban, **benősülne** esetleg más szakmába, vidékre is. **„Szorgalmas"** jeligére a kiadóba.

Huszonhatéves cipész, hatvanezer forinttal rendelkezik, **megnősülne** vagy **benősülne,** esetleg más vállalatba. **„Egyedül vagyok 1947"** jeligére a kiadóba.

43 ÉVES, állásban lévő férfi benősülne vagy foglalkozással biró, hozzáillő, jóérzésű hölgy ismeretségét keresi **házasság céljából. „Szombattartó előnyben"** jeligére **Boroshoz, VI. Andrássy-ut 54.**

Csinosnak mondott barna leány férjhezmenne szerényigényű uriemberhez, 50 éves korig. Vidékre is menne. **„Jó gazdasszony"** jeligére **Arató hirdetőbe, Erzsébet-krt. 14.**

Musz özvegye, 53 éves, kellemes külsejű, 50.000-rel, azonkívül megélhetése biztosítva, 2 szobás főbérleti, szépen berendezett lakással **keres hozzáillő existenciával rendelkező szombattartó férfit** 55—60-ig. **„Kellemes otthon"** jeligére a kiadóba.

Főbérleti lakással férjhezmenne piaci árusnő ötven év körülihez. **„Egyszerű 947"** jeligére a kiadóba.

34 éves fiatalember, **vidéki kisvárosban, saját házzal és jólmenő üzlettel keres házasság céljából** olyan lányt vagy asszonyt, ki üzletében is segítőtársa lenne. Fényképes válaszokat **„26 évesig"** jeligére a kiadóba.

ZSIDÓ URIKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője **GOLDNÉ** VII. Alsóerdősor 8. fszt. 2. Telefon: 221—349

CSINOS, fess, jóállású tisztviselőnő, hozzáillő, abszolut uriemberrel **házasság céljából** megismerkedne **„40—50-ig"** jeligére a kiadóba.

MEGNŐSÜLNE 40 éves, vidéki, szombattartó, önálló iparos, saját házzal és üzlettel. Keres hozzáillő, szolid, házias nőt, némi hozománnyal, üzletbővítéshez. **„Vidéken is szép"** jeligére a kiadóba.

Huszéves, orthodox, érettségizett lányomat, vidéki nagynagyvárosba **férjhez adnám.** **„Benősülés lehetséges"** jeligére **Blocknerhez, Bajcsy Zs.-ut 33.**

24 éves, egyedülmaradt, csinos és művelt **urilepány fér hezmenne** minden vonatkozásban korrekt, lehetőleg diplomás uriemberhez, 36 évesig. „Életsors" jeligére válaszot **Blocknerhez, Városház-utca 10.**

Férjhez adnám kis testi hibás hugomat, hasonló iparos emberhez. **Hugom házias és szigorú szakmában jártas. „Főbérleti lakás"** jeligére a kiadóba.

JÓ ÁLLÁSBAN lévő, szép lakással rendelkező, csinosnak mondott **uriasszony,** akinek a férje nem tért vissza, **férjhezmenne** biztos állásban lévő tisztviselőhöz, vagy kereskedőhöz, 40—48-ig. **„Boldogságra vágyom 30"** jeligére a kiadóba.

EGYEDÜLÁLLÓ, vagyontalan, 46 éves, csinos, **muszos cégvezető özvegye, kizárólag házasság céljából** megismerkedne jellemes uriemberrel. Választ **„Kölcsönös szimpátia 46"** jeligére a kiadóba.

35 ÉVES, csinos, musz. özvegye 100 ezer vagyonnal és jó jövedelemmel megismerkednék hasonlóan jól szituált, intelligens urral **házasság céljából.** Jelige: **„Uriember 100"** a kiadóba.

FÉRJHEZADNÁM 38 ÉVES, jó háziasszony nővéremet, akinek vidéken kis háza van, hozzáillő, szerény megélhetéssel rendelkező pesti vagy vidéki iparoshoz, vagy kereskedőhöz. **„Gyermekszerető 21"** jeligére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

December 18, csütörtök: Tévész 5, péntek: 6, szombat: 7, vasárnap: 8, hétfő: 9, kedd: 10 (böjtnap), szerda: 11, csütörtök: 12.

Szombaton, december 20-án heti szidra: Vájigás, háftóra: Ezekiél XXXVII, 15—28.

IMAIDŐK:

Imaházak	Péntek	Szombat				Vasárnap	
	este	reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	este
Dohány	4	7 15	10	4	4 47	7	4
Rumbach	4	7	10	½4	4 47	7	4
Bethlen	4	7	10	¾4	4 47	7	4
Csáky	4	7	10	¾4	4 47	7	4
Dózsa	4	7	10	¾4	4 47	7	4
Nagyfuv.	4	8	—	¾4	4 47	7	4
Páva	4	9	—	¾4	4 47	7	4
Zugló	4	7	10	¾4	4 47	7	4
Fiumárvh.	4	7	10	4	4 47	7	4
Leányárv.	4	7	10	4	4 47	7	4

Péntekesti gyertyagyujtás: 3 óra 47 perckor.

BUDAI ISTENTISZTELETEK:

December 19, péntek este 4 órakor; december 20, szombaton délelőtt ½11 órakor; december 20, szombaton délután 4 órakor Oneg Sabbat; a III. Kunfi Zsigmond-utca 49 szám alatti tanácsteremben (dr. Szónyi Géza a jeruzsálemi — Szochnut kiküldöttje: „Szinház, irodalom és ujság Erecben."); a II., Toroczkó-utca 6/b szám alatti imaházban szombaton reggel ½9 órakor; hétköznap reggel ¼8 órakor (Tóraolvasó napokon 7 órakor). **Istentiszteletek helye:** III., Kunfi Zsigmond-utca 49, XI., Boeskai-ut 37, II., Toroczkó-utca 6/b és péntek esténként II., Fő-utca 12 szám alatt.

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 4, szombaton délelőtt 9 órakor.

A Zsidó muzeum nyitva:

szombaton 11—13,
vasárnap 10—13,
csütörtökön 16—19 óráig.

VÁMMALOMBA önálló tisztviselő keresteltik, lehetőleg molnárvizsgával és mezőgazda gyakorlattal. **Práger, Harmincad-utca 6. szám.**

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII. Sip-u 12. — Telefon: 423—930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITA ORSZÁGOS IRODÁJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk

Előfizetési díjak: egész évre 48 Ft, félévre 24 Ft, negyedévre 12 Ft. Takarékpénztári csekkszámla száma: **26.209.**

Nyomatott a Globus nyomdai műintézet rt körforgógépeivel. Budapest, VI. Aradi-utca 8

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal ig.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára